

Samrådsredogörelse Timrå kommuns översiktsplan

Innehållsförteckning

1. Om samråd och samrådshandlingen.....	2
2. Samrådet för Översiktsplan 2035.....	3
3. Viktiga ändringar efter samrådet.....	5
4. Länsstyrelsen yttrande med kommentarer och förslag till ändringar i utställningshandlingen.....	7
5. Redogörelse av övriga skriftliga samrådsyttranden med kommentarer.....	29
6. Synpunkter och information efter samrådstidens utgång som påverkar innehållet i utställningshandlingen.....	53
Bilagor 1-5	54

Samrådsredogörelsen är upprättad av planarkitekt Håkan Eriksson, maj 2017.

**Revidering 12 mars 2018 med anledning av KS-beslut 2017-06-13 och
uppdatering av fakta.**

**Revidering 16 augusti 2018 avseende att ordet ”inte” saknades i bemötandet av
en synpunkt från Sollefteå kommun.**

1. Om samråd

Vad är ett samråd?

Att ta fram en översiktsplan är en demokratisk process där kommunen ska samråda med en bred krets av intressenter, det vill säga både myndigheter, organisationer och allmänhet ska ges möjlighet att lämna synpunkter på planens innehåll och dess konsekvenser. Samrådet bör starta tidigt i processen och så långt möjligt ske löpande under planeringsprocessens gång. Samrådet innebär alltså att man för dialog med olika människor och använder den kunskap man får till att göra översiktsplanen så bra som möjligt. Så här säger lagen:

9 § ”När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan eller ändring i planen ska kommunen samråda med länsstyrelsen samt med de berörda kommuner, regionplaneorgan och kommunala organ i övrigt som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, de andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Under samrådet ska kommunen redovisa förslagens innebörd, skälen för förslaget, förslagens konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt.”

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap 9§

Vad är en samrådshandling?

Samrådshandlingen är kommunens tidiga förslag till ny översiktsplan som ska ligga till grund för samrådet. Eftersom kommunen upprättade en samrådshandling 2010 och där samråd genomfördes i inledningen av 2011 hade kommunen redan fått många synpunkter. Trots att det gått sex år sedan föregående samråd har det nya planförslaget stora likheter med förslaget med det förra.

Samrådshandlingen innehåller förutom planförslaget också en miljöbedömning och konsekvensbeskrivning av förslag på ändrad markanvändning.

Hur har samrådshandlingen tagits fram?

Samrådshandlingen och miljökonsekvensbeskrivningen har i huvudsak upprättats av en person, planarkitekten i kommunen. Under arbetet har interna samråd på tjänstemannanivå hållits med kommunekolog, verksamhetsansvariga inom miljö- och byggkontoret och chefen för miljö- och byggkontoret, samt med en del tjänstemän på andra förvaltningar. Löpande har det också under våren 2016 hållits tre samråd med kommunens miljö- och folkhälsoberedning som består av politiker från olika förvaltningar.

Andra viktiga underlag var länsstyrelsens samrådsyttrande över 2010 års samrådshandling liksom den upprättade samrådsredogörelsen 2011.

Kommunstyrelsen beslutade 2014 att en ny samrådshandling skulle tas fram efter att Trafikverket beslutat om val av korridor för ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand.

Vad är en samrådsredogörelse?

Samrådsredogörelsen är en sammanfattning av hur samrådet genomförts, vilka synpunkter som inkommit och hur dessa hanterats. Den upprättas alltså efter slutfört samråd och redovisas i samband med översiktsplanens utställning. Av samrådsredogörelsen framgår hur kommunen

uppfattat och värderat synpunkterna. De synpunkter som kommunen väljer att beakta medför ändringar av översiktsplanen inför kommande skede.

Vad händer efter samrådet?

Kunskapen från samrådet används till att vidareutveckla översiktsplanen. Därefter ställs den nya versionen av planförslaget ut under två månader. Under utställningsperioden ges ytterligare en chans att lämna synpunkter. När utställningen är genomförd och handlingarna är kompletterade ska översiktsplanen antas av kommunfullmäktige.

2. Samrådet för Översiktsplan 2035

Genomförande och information

För att öka kunskapen och intresset bland politiker och tjänstemän om innehållet i översiktsplanen anordnades en bussresa i september. Fokus var att på plats visa de flesta av de nya bostads- och näringslivsområden som föreslås.

Efter kommunstyrelsens beslut att samråd skulle påbörjas efter vissa kompletteringar, förbättrades därefter den grafiska layouten av huvuddokumentet. Dokumentet trycktes upp i 300 exemplar.

En digital mark- och vattenanvändningskarta publicerades på kommunens hemsida, för att möjliggöra presentation av en stor mängd information. I kartan kan man själv välja vilken information man vill titta på och för vilket geografiskt område. Beskrivningar av planförslag för olika områden länkades till kartan. Till kartan kopplades en samrådsfunktion så att man genom några enkla knapptryckningar kunde lämna ett skriftligt yttrande till kommunen under samrådstiden, samt rita in förslag på annan markanvändning. Det fanns också möjlighet att bifoga filer till det digitala yttrandet. Även alla planhandlingar och tillhörande bilagor publicerades på hemsidan. Samrådshandlingarna har också funnits tillgängliga i tryckt format på biblioteken i Söråker och Timrå samt på olika platser i kommunhuset i centrala Timrå och i kommunens kontor på Terminalvägen och Plåtslagarvägen.

För att de enskilda fastighetsägare som berörs av föreslagna landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen skulle få vetskap om pågående samrådet skickades brev till samtliga fastighetsägare med tillhörande kartor över resp. område. Se bilaga 3.

För att nå den breda allmänheten annonserades om mötestider och platser för fem samråds- och informationsmöten via Facebook, kommunens hemsida och via affischer. Nyheten om de förestående samrådsmötena snappades upp av Sundsvalls Tidning som skrev korta nyhetsartiklar dagen före som ett samrådsmöte skulle äga rum. Mötena ägde rum kvällstid mellan kl. 19.00 och ca kl. 21.00. De genomfördes i Sörberge, Söråker, Ljustorp, Tynderö och Timrå. I samband med samrådsmötena ställdes frågan till deltagarna på vilket sätt de fått information om mötena. Det visade sig att ca 50% fått informationen via artiklarna i Sundsvalls Tidning. Resterande relativt lika fördelat mellan Facebook, kommunens hemsida eller via vänner och bekanta. Alla som deltog vid samrådsmötena fick fri tillgång till samrådshandlingen i pappersformat inkl. bilagor.

Ett missivbrev skickades ut till en mängd företag, föreningar och organisationer om samrådet. I brevet fanns ett erbjudande om att ha särskilda möten med intresserade. Se bilaga 1 och 2.

Därutöver har informationsmötet hållits med kommunala tillgänglighetsrådet, Timrå PRO och Företagarna i Timrå.

Samrådsperioden pågick från den 25 november 2016 till den 15 februari 2017.

Samrådet i siffror

Vid de fem offentliga samrådsmötena deltog ca **210 personer**, varav högst 1/3 kvinnor och minst 2/3 män.

Deltagandet varierade enligt följande: Sörberge ca 75 personer, Söråker ca 45 personer, Ljustorp ca 25 personer, Tynderö ca 35 personer och Timrå ca 30 personer. Vid möten ställdes frågan från vilken bostadsort som deltagarna kom från. Det visade sig att i Tynderö deltog ca 5% av befolkningen inom församlingen och i Ljustorp ca 2,5% av befolkningen inom församlingen.

Det kommunala tillgänglighetsrådet består av politiker och representanter för olika organisationer för funktionshindrade. Ca **15 personer** deltog. Vid mötet med Timrå PRO deltog ca **110** personer. Vid mötet med styrelsen för Företagarna i Timrå deltog **5 personer**.

Ca 100 yttranden har inkommit under samrådstiden, varav 32 via den digitala planeringskartans samrådsfunktion. Inkomna yttranden fördelades på olika kategorier enligt följande: länsstyrelsen och statliga myndigheter 9 st, kommuner 5 st, kommunens egna nämnder och förvaltningar 6 st, företag 5 st, politiska organisationer 6 st, ideella föreningar och organisationer 7 st och privatpersoner ca 60 st med totalt drygt 100 namnunderskrifter. En förteckning över de som lämnat synpunkter framgår av bilaga 4.

Reflektioner över delaktighet m.m.

Vid de fem utannonserade samrådsmötena var andelen personer äldre än ca 60 år minst ca 60%. Andelen personer yngre än ca 30 år var högst 5%. En kommunal översiktsplan är för många personer tämligen abstrakt och komplext att förstå. En del blir besvikna när de t.ex. inte får klarhet när och var nya bostäder ska byggas. Det blev ändå mycket frågor och diskussioner under samrådsmötena. Det som presenterades på de olika samrådsmötena var inte helt lika. Vid mötet i Tynderö låg t.ex. fokus på att presentera förslagen på ändrad markanvändning i Söråker, Tynderö och Åstön, medan det endast berördes översiktligt vid mötet i Ljustorp.

3. Viktiga ändringar efter samrådet

De yttranden med kommentarer som redovisas i kapitel 4 och 5 samt information och synpunkter som tillkommit efter samrådstillställningens utgång enligt kapitel 6 innebär att följande ändringar föreslås i utställningshandlingen.

Ändringar och kompletteringar av riktlinjer

Efter inkomna synpunkter ska utställningshandlingen riktlinjerna ses över. En del nya riktlinjer beräknas tillkomma avseende dagvattenhantering, höga byggnadsobjekt intill försvarsanläggningar och kraftledningar, artskyddsförordningen, laddinfrastruktur för elbilar, behov av förskolor och skolor och permanent bebyggelse inom så kallade LIS-områden. Vissa riktlinjer kan komma att tas bort. En översyn var de olika riktlinjerna ska redovisas i dokumentet görs också.

Riktlinjerna för bebyggelse på jordbruksmark och risker, hälsa och säkerhet ska nyanseras. Riktlinjen för att tillåta bebyggelse intill kraftledningar med höga elektromagnetiska fält ska ändras.

Ändringar av föreslagen markanvändning

Utvecklingsområden för boende, Ubo

Ubo 1, Orsill-Hamsta utgår eftersom bl.a. jordbruksmark tas i anspråk.

Ubo 8, Bergforsen, väster om Lundebäcken utgår eftersom jordbruksmark tas i anspråk.

Ubo 11, Forsmon vid Rotvägen ändras så att en del utgår och en ny del tillkommer.

Ubo 14, vid Söråkers Herrgård ändras så att området i första hand ska användas för pedagogisk verksamhet.

Ubo 20, badhuset och gamla Vivsta skola utgår eftersom en detaljplan är antagen med inriktning enligt samrådshandlingens förslag.

Utvecklingsområden för näringsliv, Unä

Unä 1, Södra Stordalen utgår beroende på oklarheter över var den nya järnvägen ska lokaliseras och omfattningen av den påverkan på boendemiljöer som ny järnväg och nytt näringslivs-område skulle förorsaka. Området blir istället ett utredningsområde.

Unä 3, vid Terminalvägen, Sörberge utgår eftersom en detaljplan för området har vunnit laga kraft.

Fyra nya områden tillkommer Unä 6, 7, 8 och 9 tillkommer på grund av att Unä 1 utgår.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, Ula

Ula 4, Bölesjön utökas med ett nytt område enligt beslut kommunstyrelsen 2017-06-13.

Ula 8, Kogrundet vid Indalsälven utgår främst eftersom risken för översvämning är stor men också för att det bedöms svårt att få dispens från strandskyddet p.g.a. höga naturvärden inom denna del av riksintresset.

Ula 7, Lögdö Bruk görs till ett utredningsområde. Se nedan.

Ula 10, Grönudden görs till utredningsområde. Se nedan.

Ula 11, Bådasundet utökas något enligt inkommen synpunkt.

Ula 12, Ödsviken utökas något enligt inkommen synpunkt.

Ula 14, Åstöns naturreservat utökas enligt beslut kommunstyrelsen 2017-06-13.

Ula 15, Norråkersviken och "Åkerölägret" ändras så att delen vid Norråkersviken utgår eftersom en exploatering kan påverka den skyddade havsviken som har högsta naturvärde.

Utredningsområde som utgår

Q1, vid Vivstavav utgår som möjligt framtida bostadsområde på grund av skäl som framgår av samrådsyttrandena.

Tillkommande utredningsområden

Ula 7, Lögdö Bruk och Ula 10 Grönudden görs till nya utredningsområden.

I ÖP kan inte områdenas lämplighet säkerställas innan ytterligare utredningar görs. Eftersom det i dagsläget inte finns några konkreta utvecklingsplaner för resp. område är det inte nödvändigt att nu ta ställning till om lämpligheten. Inom Ula 7 finns födosökområden för flera fladdermössarter vilka hotas om träd avverkas. I reservatsbestämmelserna anges att träd inte får avverkas. Inom Ula 10 förekommer mnemosynefjärilen som är skyddad enligt artskyddsförordningen. Det måste säkerställas att en exploatering kan ske utan att fjärilspopulationen hotas.

Fortifikationsverkets har två fastigheter på Åstön. Båda två görs till utredningsområden. Utredningar ska visa om det finns möjlighet till annan civil användning inom vissa delar av områdena om de blir sanerade från oexploderad ammunition.

Övriga ändringar i utställningshandlingen

Riksintressen

Avsnittet kompletteras med det nya riksintresset för vattenförsörjning och det sjöövningssområde som försvarsmakten hade missat att redovisa, samt den farled som utgör riksintresse i havsområdet. Vidare utvecklas kommunens syn på hur riksintressena ska tillgodoses, samt motiven för prioritering mellan olika riksintressen.

Beträffande riksintresset för ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand redovisas ett förslag på precisering av korridoren vid SCA Östrand. Preciseringen är ett resultat av arbetet inom Samordnad Planering 3 tillsammans med Trafikverket.

Övriga allmänna intressen

Utställningshandlingen kommer att kompletteras med avsnitt om vissa övriga allmänna intressen under kapitel 10 Hänsyn. En särskild karta som ska utgöra bilaga till översiktsplanen kommer att redovisas aktuella allmänna intressen inom främst naturvård. Men även ras- och skredrisker, stamnät och regionnät för kraftledning kommer att redovisas på kartor.

Förslag på nya fördjupningar av översiktsplanen

Avsnittet i kapitel 14 kompletteras med behovet av en fördjupad översiktsplan eller motsvarande för utvecklingen i centrala Timrå med tanke på närhet till buller- och riskkällor som Östrands massafabrik, järnväg och E4.

Övriga förändringar

Källförteckningen kommer att kompletteras. Smärre faktafel kommer också att rättas till liksom smärre textjusteringar till följd av att förutsättningar förändrats eller att ny kunskap tillkommit. Miljökonsekvensbeskrivning och kartor kommer att uppdateras. Den information och de synpunkter som kommunen fått kännedom om enligt kapitel 6 medför också ändringar i text och kartor

Kapitel 8 kompletteras med avsnitt om vattenförsörjningsfrågor. Vidare utvecklas synen på förtätning av bebyggelse i tätorter och omvandlingsområden.

4. Länsstyrelsen yttrande med kommentarer och förslag till ändringar i utställningshandlingen

Inledning

Länsstyrelsens yttrande över samrådshandlingen redovisas nedan med kommunens kommentarer och förslag till ändringar eller kompletteringar inför kommande utställningshandling. Kommunens kommentarer skrivs i detta typsnitt inom heldragen ram runt texten.

Timrå kommun har upprättat ett förslag till kommunomfattande översiktsplan. Översiktsplanen är på samråd enligt 3 kap. 9 § plan- och bygglagen (2010:900).

Enligt 3 kap. 10 § plan- och bygglagen ska länsstyrelsen under samrådet särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Inga kommentarer.

Sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen kommit långt i arbetet med en ny kommunomfattande översiktsplan (ÖP) och hur den kan bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av Timrå kommun. Översiktsplanen bygger på Boverkets förslag till ÖP-modell och har överlag en tydlig struktur med kommunens vision och utvecklingsstrategi, föreslagen mark- och vattenanvändning och hänsynstagande inom olika områden. Kartor redovisas digitalt i ett kartinstrument som finns på kommunens hemsida. Dessutom finns en kartbilaga (papper) med relativt tydlig redovisning av bland annat markanvändning, riksintressen och hänsynsområden.

Riksintresseområden och utvecklingsområden för bland annat boende, näringsliv och landsbygdsutveckling presenteras och beskrivs på ett överskådligt och tydligt sätt. Kommunens riktlinjer och ställningstaganden är till större del tydliga, liksom behov av ytterligare utredning och uppföljning.

Länsstyrelsen upplever att källförteckningen inte är heltäckande då viktigt planeringsunderlag saknas, exempelvis olika riskkarteringar. Det bidrar till en uppfattning att till exempel utvecklingsområdets lämplighet inte utretts tillräckligt.

Källförteckningen kommer att kompletteras i utställningshandlingen.

Fördjupningar

I ÖP redovisas de fördjupningar och tematiska tillägg som är aktuella och fortsatt ska gälla samt vilka som ska upphöra att gälla när den nya kommuntäckande ÖPn antagits. I ÖP finns också förslag på nya fördjupningar. Länsstyrelsen vill i sammanhanget framföra önskemål om en fördjupad översiktsplan eller motsvarande för utvecklingen av centrala Timrå med tanke på närhet till buller- och riskällor som Östrands massafabrik, Ådalsbanan och väg E4. En fördjupad planering för utvecklingen av

centrala Timrå skulle också kunna analysera utformningsfrågor och ange arkitektoniska ambitioner med hänsyn till allmänna intressen. Det skulle inte minst underlätta kommande detaljplane- och bygglovsprocesser.

Ett tillägg i detta avseende görs i kapitel 14.

Högaktuella frågor som klimat, vatten och jordbruksmark kan ges större utrymme i översiktsplanen. Finns till exempel strategier eller riktlinjer för att lyfta dagvatten från rör till mark, det vill säga öppna dagvattenlösningar? Finns tankar kring hur vatten, utöver Wifsta vattentäkt, kan uppnå god status och framtida förvaltning? Länsstyrelsen anser också att ställningstagande kring användandet av jordbruksmark kan förtydligas.

De generella riktlinjerna i kap. 5 kompletteras med kommunens syn på hur dagvattenhanteringen bör lösas i kommande detaljplaner. Inom Timrå industriområde pågår arbete för att hitta lämpliga lösningar. Några konkreta förslag på hur vattenförekomster i framtiden ska uppnå god status eller ska förvaltas finns inte.

Två utvecklingsområden för bostäder som ligger på jordbruksmark kommer att utgå ur planen. Dock behålls centralt belägna områden som ligger på jordbruksmark samt området Gasabäck. Här väger allmänintresset att kunna förtäta bebyggelsen tyngre än bibehållandet av jordbruksmarken.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) belyser konsekvenser och föreslår åtgärder för att komma till rätta med eventuella negativa konsekvenser. MKB beskriver även hur planförslaget påverkar nationella miljömål och miljö kvalitetsnormer. Då det gäller behovsbedömning enligt MKB bör inte bara buller från flyg och järnväg beaktas utan också Östrand och vägtrafik (främst E4).

Buller från E4 försvårar möjligheten att förtäta vilket är väl känt. Bullerutredningar krävs om ny bebyggelse planeras intill E4. Beträffande buller från Östrand regleras det i tillståndet för verksamheten vilka åtgärder som måste vidtas för att begränsa bullerutbredningen. Detta har kommunen att beakta i plan- och lovärenden.

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Riksintressen

Allmänt

Av ÖP ska framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressen. Generellt gäller att ett ingrepp som innebär att ett område förlorar de värden som motiverat dess utpekande inte tillgodoser riksintresset. Statusen som riksintresse ska kvarstå även efter en förändring. Reglerna prövas vid rättsverkande beslut om förändringar och är inte tillämpliga avseende pågående markanvändning. Alla riksintressen finns redovisade i översiktsplanen. Kommunen anger tydligt sina ställningstaganden vid eventuella konflikter mellan riksintressen. Motiven till ställningstaganden saknas dock och länsstyrelsen efterfrågar tydligare beskrivning av hur riksintressena i dessa fall ska tillgodoses.

I utställningshandlingen ska motiven till ställningstaganden för hur olika konflikter mellan olika riksintressen ska hanteras redovisas. Kommunen har svårt att i vissa fall avgöra vad som är en påtaglig skada på ett riksintresse och när ett riksintresse inte tillgodoses.

Vid Indalsälvens delta kommer det föreslagna näringslivsområdet Unä 1 i Stordalen att utgå varför en eventuell konflikt med naturvårdsintresset inte längre är aktuell. Eventuell påverkan på

naturvårdsintresset av en ny järnväg genom området får hanteras av Trafikverket i kommande järnvägsplan. Riksintresset för flygplatsen samt föreslagen sträckning för järnväg överlappas. Eftersom flygplatsens verksamhet redan är etablerad på platsen bör dess intresse vägas tyngre än en nyetablerings intresse.

Näringslivsområdet Unä 2 Midlanda ligger inom riksintresset för naturvård. Motivet är att kommunen har behov av nya områden för näringslivetableringar och det är svårt att hitta andra lämpliga platser på strategiska ställen. Riksintresset har redan påverkats av ny E4, flygplats och golfbana. Ianspråktagandet av marken mellan Sörån och vägen till flygplatsen bedöms inte påverka områdets geologiska bildningar, värdefulla rast- och häckningslokaler för fågellivet i någon större utsträckning. Denna del av riksintresset bedöms inte innehålla områdets kärnvärden vilka främst återfinns i den del som är naturreservat.

LIS-området Ula 8 Kogrundet kommer också att utgå varför några konflikter med naturvårdsintresset inte uppstår. Se kommentar under landsbygdsutveckling.

Ula 10 ligger inom riksintressen för naturvård och friluftsliv. Det är även ett naturvårdsobjekt där mnemosynefjärilen förekommer. Därför kan tillstånd enligt Artskyddsförordningen komma att krävas. Några tydliga exploateringsplaner finns för närvarande inte inom det 13 ha stora området. Mot den bakgrunden föreslås att Ula 10 görs till ett utredningsområde Q. En utredning får senare visa vad som är möjligt att göra utan att riksintressena för naturvård och friluftsliv skadas påtagligt.

Ula 7, området vid Lögdö Bruk omfattas av tre riksintresseområden, naturvård, friluftsliv och kulturmiljö. Den centrala delen av Ula 7 utgörs av ett kommunalt naturreservat. Reservatsföreskrifterna anger tydligt att till exempel nya byggnader och avverkning av träd inte får utföras utan att tillstånd har beviljats av kommunen. Området är också ett naturvårdsobjekt eftersom det förekommer flera fladdermusarter som är beroende av träden för födosök. I det föreslagna LIS-området Ula 7 föreslås åtgärder för att stärka besöksnäringen, främst genom att nya byggnader skulle få uppföras i närheten av befintlig bruksmiljö. Några tydliga exploateringsplaner finns för närvarande inte vid Lögdö Bruk. Mot den bakgrunden föreslås att Ula 7 görs till ett utredningsområde Q. Uppförande av byggnader och andra åtgärder kan också prövas inom ramen för reservatsbestämmelserna.

Riksintresset för kulturmiljö Våle-Skilsåker bedöms kunna tillgodoses även om hus uppförs inom LIS-området Ula 11 Bådasundet. Detta under förutsättning att husen inte tillåts bli för höga så att de skymmer utsikten om man befinner sig vid något av de gravrösen som förekommer rikligt högre upp i terrängen.

Totalförsvaret

I Timrå kommun finns inga riksintressen som kan redovisas öppet. Däremot finns försvarsområden som kan påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt så som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovsärenden.

En rutin om att så ska ske finns. Kap. 5 kompletteras med en riktlinje i det avseendet. Länsstyrelsen har efter samråd tidens slut meddelat att det finns riksintresse för försvaret som kan redovisas öppet. Det är ett så kallat sjöövningssområde där en del av området berör kommunens havsområde. Området redovisas på kartan.

Kommunikationer

Beskrivningen av hur kommunen tillgodoser riksintressena för transportinfrastrukturen bör utvecklas. Ett exempel är den beslutade järnvägskorridoren för en framtida järnvägssträckning av Ådalsbanan. Preciseringsen av korridoren är ännu inte klar vilket bör framgå. Ett annat exempel är flygplatsen, där det pågår en precisering av riksintresset som kommer att slutföras under 2017.

Planerad markanvändnings hänsyn till riksintressen för kommunikationer måste beskrivas. Texten om "Samordnad planering" behöver revideras/uppdateras utifrån vad som har hänt i projektet senaste halvåret. På markanvändningskartan har både den beslutade järnvägskorridoren markerats samt ett utkast av den preciserade, mer avsmalnade korridoren. Det bör av markkartan framgå att den preciserade korridoren inte är klar.

I utställningshandlingen kommer förslag på precisering av korridoren vid SCA Östrand att redovisas. Däremot kommer något förslag på precisering av korridoren vid Norrberge och Stordalen inte att redovisas eftersom oklarheterna fortfarande är för stora.

I järnvägskorridoren upp till Timrå station bör hänsyn tas till förutsättningarna för ett dubbelspår.

Kommunens uppfattning är att dubbelspår i första hand prioriteras på sträckan Sundsvall-Birsta. Av järnvägsutredningen framgår att det ur kapacitetssynpunkt inte är nödvändigt med ett dubbelspår, förutsatt att planerade mötessträckor byggs. Ett dubbelspår förbi Östrandsfabriken och vidare genom Sörberge ökar intrången i befintlig bebyggelse ännu mer. Kommunen motsätter sig därför dubbelspår på delen från Birsta till Stavreviken.

Kommunen bör beskriva hur man kommer att hantera kommande bygglovsärenden etc. inom järnvägskorridoren.

Kommunen har redan utvecklade rutiner med Trafikverket hur bygglovsärenden inom korridoren ska hanteras.

Kulturmiljövård

Timrå kommun har tagit fram ett genomarbetat underlag, och med en uttalad vision och i stort sett, bra riktlinjer. Det finns även en ambition att revidera och komplettera programmet för kulturmiljövård (Att bygga vidare) med tydligare riktlinjer om bevarandevärdena för respektive miljö inklusive riksintressen, samt bedömningar om vilka förändringar som kan accepteras. Kommunen belyser också att i områden där bevarandevärdena är stora kan fördjupade översiktsplaner (FÖP) tas fram.

Länsstyrelsen kan konstatera att i vissa riktlinjer och värderingar är kommunens uppfattning inte nödvändigtvis underbyggd av en behövlig uppdatering av kulturmiljöprogrammet, exempelvis Vivsta/centrala Timrå.

Vivstavarv: Det är bra att eventuella åtgärders inverkan på riksintresset för kulturmiljö har uppmärksamats. Området kan tåla komplettering/återuppförande i modest skala liknande befintlig bebyggelse. Det bör utredas vidare innan man låser fast sig vid några lösningar.

Kompletteringar till redan rivna eller nedbrunna hus bör givetvis inte utgöra något hinder för att kunna bygga. De äldre byggnaderna i området utgör dock kärnvärden för riksintresset och brist på underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader är inte en anledning att byta ut dem mot nya hus.

På sidan 116 står att programmet kan användas vid ansökan om rivningslov. Länsstyrelsen vill påminna om att man kan söka stöd hos länsstyrelsen för att rusta äldre kulturfastigheter som inte har något högre formellt skydd i övrigt. Man kan alltså erhålla bidrag till att rusta i stället för att riva. Möjligheten till bidrag bör undersökas innan eventuella beslut om rivning tas. Om eventuellt förfall beror på bristande underhåll från fastighetsägare bör också undersökas.

Lögdö bruk vid Ljustorpsån: Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att utveckla området kring Lögdö bruk. Som nämns i ÖP är det av största vikt att tillkommande bebyggelse harmonierar med, och underordnar sig, befintlig bebyggelsemiljö och skala. Det kan behöva preciseras vad detta innebär. ÖP anger också att riksintresse kulturmiljö har företräde gentemot riksintressena naturvård och friluftsliv.

Det är positivt att länsstyrelsen ser att det finns möjligheter att komplettera bebyggelsen vid Vivstavarv inom ramen för vad som ska tillåtas för att riksintresset ska tillgodoses. ÖP kompletteras med text om möjligheten att söka stöd för upprustning av äldre kulturfastigheter. Precisering av hur eventuell tillkommande bebyggelse vid Lögdö bruk ska utformas får hanteras inom ramen för detaljplan och bygglov och med beaktande av reservatets skötsel föreskrifter och med hänsyn naturvårdsobjektet inom området. Ula 7 blir därför ett utredningsområde.

Naturvård

Områdena redovisas på hänsynskartan. Kommunen har redovisat generella ställningstaganden vid eventuella konflikter mellan riksintressen. Länsstyrelsen saknar en analys eller motiv till gjorda ställningstaganden. Eftersom flera riksintressen överlappar samma område så bör en sådan analys innebära att kärnområden för respektive riksintresse pekas ut. Att generellt hävda att vissa riksintressen alltid ska prioriteras före andra i hela riksintresseområden utan analyser visar inte objektivitet.

Synpunkterna kommenteras ovan under i kapitel 10 om riksintressen.

Friluftsliv

Naturvårdsverket pekade i beslut 21 april 2016 och 19 januari 2017 ut de områden som efter den översyn som gjorts ska gälla som riksintresseområden för friluftsliv i Timrå kommun.

De redovisas i ÖP. Inga kommentarer i övrigt.

Rennäring

Timrå kommun omfattas till viss del av område (Granåsen samt flyttled) som är av riksintresse för rennäringen. Dessa områden berörs också ofta av andra exploateringsföretag, t.ex. vindkraft och av i ÖPn utpekade LIS-områden. En förutsättning för att kunna tillgodose rennäringens intressen är dialog med berörda samebyar under hela planeringsprocessen. Det bör framgå av kommunens ställningstaganden att samråd med berörda samebyar ska ske vid exploateringar som kan påverka rennäringens drivande.

I samrådshandlingen uppmärksammades det inte att tre av de föreslagna LIS-områdena, Ula 1, Stor-Laxsjön, Ula 3, Röjesjön och Ula 16, Stor-Skälsjön helt eller delvis ligger inom riksintresset. I utställningshandlingens kapitel 7 kommer det under beskrivningen av respektive LIS-område anges att samråd ska ske med berörda samebyar om exploatering planeras. Någon omfattande ny bebyggelse blir nog inte aktuell inom områdena varför rennäringens riksintressen bedöms kunna tillgodoses.

Yrkesfiske och farleder

Sjöfartsverkets riksintresse farleder syns inte i den karta som visar vattenanvändning i territorialhavet.

Kartan kompletteras riksintressena för farleder i territorialhavet.

Vattenförsörjning

Havs- och vattenmyndigheten beslutade i september 2016 att anläggningarna Wifsta, Matfors, Grönsta och Nolby vattenverk utgör mark- och vattenområde som bedöms vara av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning enligt 3 kap 8 § andra stycket miljöbalken. Beslutet är baserat på en rapport -

Områden av riksintresse för vattenförsörjning i Sundsvall och Timrå kommuner (Rapport nr 2013:07). Riksintresseområdet ska redovisas i ÖP tillsammans med bedömningar om hur värdena i det kan skyddas. Det är i ett nationellt perspektiv mycket ovanligt att ett riksintresse består av fyra vattentäkter med goda förutsättningar att utvecklas mellankommunalt och över länsgräns.

Avgränsningen av det nya riksintresset redovisas översiktligt i ÖP-handlingen men inte på kartan på grund av sekretessskäl. Det föreslagna utökade skyddsområdet för vattentäkten med dess föreskrifter förväntas stärka skyddet av värdena. Det är angeläget att åtgärder vidtas för att förhindra att förorenat dagvatten från Timrå industriområde når Indalsälven uppströms intaget. Arbete pågår för att hitta lämpliga lösningar.

Miljö kvalitetsnormer

Luftkvalitet

MKN luft överskrids inte i dagsläget. I kapitel 10 framgår att kommunen bedömt luftkvaliteten som god utifrån de mätningar som gjorts under en lång rad år. Slutsatsen att problem från vägtrafik minskar kan dock ifrågasättas då en stor andel moderna miljöbilar har dieselmotorer som kan medföra ökade halter av bland annat kvävedioxid och partiklar.

Den slutsats som länsstyrelsen åberopar finns i MKB, kap 10 Uppföljning: Där står vad som är viktigt att följa upp: ”Förändringen i biltrafik och dess påverkan på buller, luften och miljö kvalitetsnormer. Med ett ökat antal miljöbilar behöver inte miljön försämrats även om trafikarbetet ökar.” Det är således en hypotes som förs fram och som ska följas upp och ingen slutsats att problemen från vägtrafik minskar. I takt med att fordonsparken förnyas försvinner äldre dieslbilar med höga utsläppshalter av kvävedioxid. En ökad andel miljöbilar inkl. elbilar och minskad försäljning av dieslbilar kan också bidra till att halterna av kvävedioxid och partiklar inte ökar. Kommunens bedömning är att det inte går att dra några säkra slutsatser om att luftkvaliteten i kommunen skulle försämrats p.g.a. ökade halter av kvävedioxid och partiklar, men det ska följas upp. Enligt de luftmätningar som genomförts i centrala Timrå så har halten kvävedioxid legat på ett medelvärde under vinterhalvåret mellan 15-20 µg/m³ luft under åren 2005-2014. Det ska jämföras med MKN-värdet för helår 40 µg/m³ luft. Omkring 1990 låg halterna på ca 25-30 µg/m³ luft.

Vinterhalvårsmedelvärdet för partiklar PM10 har legat i intervallet 9-13 µg/m³ luft under perioden 2000-2014, vilket ligger väsentligt under MKN-värde för år, 40 µg/m³ luft.

Sammanfattningsvis är luftkvaliteten i Timrås centrala mycket god och ligger 50-75% under gällande miljö kvalitetsnormer. Mätresultaten redovisas i källförteckningen.

Det saknas riktlinjer för luftkvalitet i kapitel 5.

Biltrafik bidrar till höga halter av hälsofarliga ämnen i luften. I Timrå är E4-trafiken den dominerande källan till utsläpp. Några höga halter har inte uppmätts i centrala gaturum. Behovet av riktlinjer för luft har därför inte setts så stort, men utgångspunkten är att kvalitetsnormerna inte ska överskridas. Utbyggnad av gång- och cykelvägar, förbättrad kollektivtrafik är exempel på åtgärder som kan minska biltrafik.

Även luktproblematiken kan behöva adresseras.

Vid enstaka tillfällen kan lukten från SCA Östrand kännas något besvärande. Enstaka klagomål varma sommarkvarnar har också framförts på lukten från kreosotbehandlade stolpar som ligger på upplag i Söråkers hamn. Mot den bakgrunden finns inget behov att vidta några särskilda åtgärder mot besvärande lukter eller införa riktlinjer.

Vattenkvalitet

Hänsyn till miljö kvalitetsnormer – EU:s vattendirektiv

Det är en brist att hänsyn till miljö kvalitetsnormer (MKN) ses ur ett perspektiv där bara planens eventuella tillkommande negativa inverkan värderas. Det riskerar att leda till att man konserverar otillfredsställande förhållanden med hänvisning till att det är andra som behöver vidta åtgärder. Planen borde utgå från att MKN-kraven minst ska uppnås, helst förbättras, och där de inte klaras idag så bör ÖP ha riktlinjer för att kommunen själv och övriga ansvariga ges möjlighet att bidra till att problemen löses inom en rimlig framtid.

Problemen med att klara MKN är delvis ”gamla synder” men de har i många fall medfört att man inte klarar normerna och varje nytt bidrag, som trots allt sker, leder snarare till ytterligare försämringar än förbättringar. Ansatsen i ÖP bör vara att framsynt bedöma vilka behov som finns för att minst nå upp till MKN och samtidigt undvika svårigheter för pågående och framtida verksamheter.

Kommunens uppfattning är att den primära uppgiften enligt PBL 3 kap. 5 §, pkt 3 är att tillse att planförslaget inte försämrar statusen för vattenförekomster. Status har förbättras t.ex. genom flottledsrensning av vattendrag, sanering av kvicksilverföroreningar från tidigare industriell verksamhet. Övergödningen av våra kustvatten genom tillförsel av näringsämnen från t.ex. jordbruk inom Indalsälvens avrinningsområde är inte möjliga för en kustkommun att påverka. För att minska övergödningen i sjöar och kustområden utförs inventeringar av enskilda avlopp regelbundet. Nästa planerade inventering är sommaren 2018. Ägare av bristfälliga avlopp har fått krav på åtgärda bristerna. Kommunen ska fortsätta med inventeringar. Kommunen har under tiotalet år har kommunen kalkat sjöar och vattendrag för att förbättra statusen i berörda vatten. Kommunen kan verka för ökat lokalt om-händertagande av dagvatten i samband med detaljplanering och infrastrukturåtgärder. I samband med provningar enligt miljöbalken ställs krav på att status inte ska försämras. Timrå kommun tar gärna emot förslag på åtgärder från länsstyrelsen som andra kommuner har gjort för att förbättra statusen mer allmänt.

Mellankommunala och regionala intressen

En av ÖP:s roller är att tydliggöra kommunens viljeriktning gentemot angränsande kommuner, samt i nationella och regionala planeringsfrågor, som t.ex. den regionala transportplanen och vattenförsörjningsplanen.

Kommunen har i ÖP angett och bedömt relevanta mellankommunala intressen och kopplingar till nationella, regionala och lokala mål. Länsstyrelsen ser gärna att frågan utvecklas efter samrådet med berörda kommuner.

Efter samråd tidens utgång har kommunen påbörjat planering för ett bioraffinaderi intill Östrand massafabrik efter att SCA Energy beviljats planbesked. Sundsvalls kommun är involverade i kommande samråd och remisser. Texten i ÖP kompletteras i detta avseende.

Hälsa, säkerhet och risker för olyckor, översvämning och erosion

Allmänt

Frågorna kring hälsa, risk och säkerhet är lite svåra att följa i ÖP då de kommer i flera olika kapitel med i vissa fall motsägande uppgifter. Riktlinjer för byggande i närheten av transportleder för farligt gods och i närheten av verksamheter som hanterar farliga ämnen bör finnas samlat. Det gäller även buller. Kommunen anger att länsstyrelsens riskpolicy ska tillämpas vid detaljplanering och bygglovsprövning. Länsstyrelsen ser positivt på detta och vill här flagga för att en omarbetning av riskpolicyn utreds för att underlätta kommunernas riskbedömningar.

I kapitel 5 görs en hänvisning till att ytterligare riktlinjer rörande risk, säkerhet och hälsa finns i kapitel 11. Vissa riktlinjer utvecklas.

Timrå kommun bör tydligt ange vad man har för inriktning vid planering i närheten av vägar, järnvägar eller industrier där farliga ämnen förekommer. Det handlar om vilka riskerna är och vad som kommunen i så fall bör ta hänsyn till vid planeringen vad gäller avstånd, skyddsåtgärder med mera. Nu anger man endast att avstånd ska "avgöras från fall till fall" vilket inte är någon vägledning alls.

Kommunens utgångspunkt är att det inte är lämpligt att ange generella säkerhetsavstånd när ny bebyggelse ska prövas. Det kan innebära onödiga begränsningar i möjligheterna att förtäta centrumbebyggelse. Nya bostäder ska inte lokaliseras i strid med de risk- och säkerhetsavstånd som gäller för de verksamheter som tillståndsprövats enligt miljöbalken. När lokalisering av nya verksamheter ska prövas ska det ske med inriktningen att riskerna för miljön eller människors hälsa inte ska försämrats. Undantagsvis kan enstaka bostäder behöva lösas in om riskreducerande åtgärder inte är ekonomiskt försvarbara eller tekniskt möjliga.

Under rubriken "Hälsoaspekten" och "Farliga ämnen och förorenad mark" nämns SCA Östrand och deras framtida hantering av klordioxid. Detta behöver kompletteras och omarbetas. SCA Östrand hanterar idag ett flertal olika kemikalier där framförallt svaveldioxid är det farligaste ämnet vid ett större utsläpp. Detta är befintlig verksamhet idag och kommer inte att förändras med de investeringar som görs. Klordioxid är ytterligare ett farligt ämne som tillförs tillsammans med natriumklorat och metanol för att nämna några nya. Det finns även flera andra farliga ämnen som hanteras idag och som måste tas upp här och som påverkar planeringen. Det bör därför också förtydligas när riskanalyser ska göras.

Avsnittet kompletteras med uppgift om vilka hälsofarliga ämnen som hanteras vid SCA Östrand. För övrigt hänvisas till synpunkten ovan och texten under "Riktlinjer för riskanalyser".

Närheten till industri och transportleder för farligt gods är ett återkommande tema i planeringen och kommunen har angett riktlinjer för vad som krävs när bebyggelse ska lokaliseras i närheten av sådana riskobjekt, till exempel krav på beslutsunderlag som innefattar miljökonsekvensbeskrivning och riskbedömning. Länsstyrelsen ser gärna att en övergripande riskbedömning görs för att underlätta detaljplaneringen och i tidiga skeden kunna avstyra olämpliga lokaliseringar. Länsstyrelsen ser även gärna en mer övergripande plan för ny bebyggelse och dess utformning i centrala Timrå med tanke på närhet till buller- och riskkällor.

Kommunen anser att det inte är nödvändigt att ÖP kompletteras med en övergripande riskbedömning utifrån de kommentarer som redovisats ovan. Kommunen kommer att vara restriktiv med att pröva ny bostadsbebyggelse nära Östrandfabriken, inte minst mot bakgrund av det planerade bioraffinaderiet. Om det blir aktuellt med en fördjupad översiktsplan för Timrås centrala delar kan dessa frågor studeras utförligare.

Ras- och skredrisker samt översvänningsrisker

Enligt avsnittet om Ras och skred finns det en översiktlig kartering över ras och skred. För att visa att planeringsunderlaget beaktats bör detta underlag finnas i källförteckning och redovisas i de områden där det är relevant.

På uppdrag av Statens Räddningsverk genomförde en konsult 1996 en översiktlig ras- och skredkartering för Timrå kommun. Rapporten redovisas i källförteckningen. Olika stabilitetszoner för ras och skred har bedömts. Karteringen pekar på behov av fördjupade utredningar. I samband med plan- och lovärenden beaktas karteringen och beslut fattas om fördjupade utredningar ska göras. I ÖP anges om det finns behov av fördjupade utredningar, t.ex. för Ubo

11. Områden där spontana ras och skred inte kan uteslutas enligt karteringen redovisas på hänsynskartan.

Länsstyrelsen har tagit fram en översiktlig lågpunktskartering över områden i kommunen som kan drabbas av översvämning vid kraftig nederbörd. Begreppet ”skyfall” eller liknande finns inte nämnt i ÖPn. Det bör finnas riktlinjer kring hur skyfall ska hanteras och kanske också var problemområden finns.

Ett riskområde för översvämningar i samband med skyfall är del av Unä 2, näringslivsområdet på Såggrundet vid Midlanda. Detta ska beaktas i kommande planering. Intill Ådalsbanan vid Östrand finns ett riskområde enligt karteringen som Trafikverket bör uppmärksammas på. Riktlinjen om klimatanpassning på sid. 30 kompletteras med riktlinje för skyfall som innebär att vid plan- och lovärenden ska regelbundet kontrolleras om det aktuella området kan översvämmas vid skyfall. I sådana fall ska bebyggelse inte tillåtas såvida inte en fördjupad utredning kan visa på att riskerna kan hanteras.

Ett uttalat mål i ÖP är att förebygga och minska riskerna för skador och olyckor till följd av förväntade klimatförändringar.

Kommunen beskriver att klimatförändringarna måste beaktas och att man noga måste utvärdera var det är lämpligt att lokalisera ny bebyggelse, infrastruktur och tekniska försörjningssystem. Det är positivt att kommunen tagit fram vissa riktlinjer när det gäller bebyggelse.

En del riktlinjer beskrivs mer otydligt, såsom att höga krav ska ställas på dimensionering, utan att ange vad som avses. Mark som riskerar översvämning, ras och skred får inte byggas, men inte heller här anges vad man ska förhålla sig till. Länsstyrelsen anser därför att översiktsplanen kan kompletteras tydligare riktlinjer kopplat till klimatanpassning.

Riktlinjen om klimatanpassning på sid 30 kompletteras med att vid prövning av ny bebyggelse vid Indalsälven ska länsstyrelsens kartor över översvämningsskarteringen användas som underlag för bedömning av lämpligheten. Intill Ljustorpsån och övriga vattendrag inhämtas om möjligt kunskap från närboende. Motsvarande gäller riskerna för ras och skred där karteringen från 1996 är ett viktigt underlag för bedömning.

Buller

För buller finns Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader. I förordningen finns bestämmelser om riktvärden för buller utomhus för spårtrafik, vägar och flygplatser vid bostadsbyggnader. Förordningen innehåller även bestämmelser när det gäller beräkning av bullervärden vid bostadsbyggnader.

Kommunen ska i enskilda ärenden visa hur förordningen följs. Länsstyrelsen återkommer här till frågan om en mer övergripande planering för centralorten och behov av övergripande riktlinjer för hantering av buller från Östrand, E4 och järnväg vid detaljplanering och bygglovshantering.

Övergripande riktlinjer för hantering av buller med mera avvakta får tills det blir aktuellt med en fördjupad översiktsplan för Timrås centrala delar.

Förorenade områden

Länsstyrelsen ser positivt på strategin för att hantera förorenade områden i fysisk planering. Det är bra att även ett områdes historik beaktas med avseende på föroreningar eftersom områden som inte tidigare har identifierats som potentiellt förorenade ändå kan ha en föroreningsproblematik.

Kommunen beskriver på ett bra sätt hur man avser arbeta med markanvändning och föroreningar.

Enligt länsstyrelsen kan översiktsplanen dock utvecklas gällande beskrivningen av förorenade områden. Det finns till exempel beskrivningar av några kända förorenade områden, men inte alla. Om

specifika objekt ska pekas ut och beskrivas så bör det motiveras och tillföras en beskrivning av om det finns behov av åtgärder inför ändrad markanvändning.

Kommunens riktlinje är att uppmärksamma och vid behov utreda förekomsten av markföroreningar. Om bebyggelse planeras inom förorenade områden förutsätter länsstyrelsen att en sanering sker till en sådan omfattning att användningen av föreslagen bebyggelse kan ske utan att människors hälsa riskerar att påverkas.

Kommunen bedömer att det inte är nödvändigt att redovisa alla kända förorenade områden. Riktlinjen i kapitel 5, sid 31 bedöms vara tillräcklig. Om ny bebyggelse planeras inom förorenade områden ska sanering ske till den nivå som krävs utan att människors hälsa riskerar att försämrans.

Elektromagnetiska fält

Byggnationer i närheten av ledningsstråk kan medföra svårigheter vid eventuella förändringar i stamnätet.

Timrå kommun bör ta motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga och planerade stamnätsledningar som görs vid byggnation av nya ledningar. Länsstyrelsen hänvisar för rekommenderade avstånd, magnetfältsvärden och samrådskrav till Svenska kraftnäts yttrande som bifogas.

Riktlinjen ändras så att strävan ska vara att nya kraftledningar ska lokaliseras på sådana avstånd från befintliga bostäder som innebär att magnetfältsnivån 0,4 mikrotlesa inte riskerar att överskridas vid bostad. För nya bostäder är strävan att de inte heller ska lokaliseras vid befintliga kraftledningar så att magnetfältsnivån 0,4 mikrotlesa riskerar att överskridas. Vid kommande prövningar ska aktuella bedömningar från Strålsäkerhetsmyndigheten inhämtas. Skrivningarna om elöverkänslighet tas bort eftersom det inte finns några vetenskapliga belägg för detta.

Radon och ultraviolett strålning

Det är positivt att kommunen avser att undersöka radonhalten där nya bostäder och arbetsplatser planeras. Såväl riktvärdet för befintliga bostäder och gränsvärdet för nya bostäder är 200 Bq/m³.

Av kommunens ställningstaganden framgår att grundläggning med radonskyddat utförande ska ske när det finns behov. Länsstyrelsen vill upplysa om att man i vissa områden också kan behöva använda så kallat radonsäkert utförande.

Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige på senare tid. Det är därför viktigt att ägna särskild omsorg åt planering av barns utemiljöer, till exempel vid skolor och förskolor för att begränsa direkt UV-strålning från solen.

Kommunen inför en kompletterande riktlinje i kap. 5 avseende behovet av att minska UV-strålning vid barns utemiljöer.

Vattenförsörjning och vattenskydd

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen kan kompletteras med redovisning av fler vattentillgångar än Wifsta vattentäkt. En samlad bedömning och beskrivning med avseende på vattentäkter, vattenskyddsområden och vattenförsörjning skulle kunna finnas i kapitel 8 om vattenanvändning. Riktlinjer för grundvatten och dess inverkan på dricksvattenförsörjning bör ingå. Enskild vattenförsörjning kan också nämnas.

Den regionala vattenförsörjningsplanen (Rapport nr 2016:08) kan vara ett underlag till vattenförsörjningsplan på kommunal nivå.

I bilaga 4 finns en förteckning över alla grundvattenförekomster. Kapitel 8 kompletteras med ett avsnitt som översiktligt beskriver kommunens syn på vattenförsörjning. Som framgår av kapitel

14 finns förslag på ett en VA-plan ska tas fram där beskrivningar och riktlinjer kan fördjupas och där blir den regionala vattenförsörjningsplanen ett bra underlag.

Havsplanering

Kommunens syn på framtida vattenanvändning i havet redovisar enbart användningsområden rörande de inre vatten och endast ställningstagande mot bottenbaserad vindkraft som kan röra havsplaneområdet.

En viktig faktor för samarbetet mellan stat och kommun, är de kommande havsplanerna som i korthet är bra beskrivna i förslaget till ny översiktsplan. Inom kommunens planeringsområde finns i dagslaget två områden: B2 med beteckningen FN2 (Försvaret prioriterad användning men hänsyn naturvärden för samexistens) och B23 med beteckningen A (allmän användning)

Det man eventuellt skulle önska mer beskrivningar om, skulle kunna vara strategier för att planera för expansion av bostäder och verksamheter som ger mer vägledning till hur man verkar för en bättre miljö kring vattnet.

En viktig fråga är hanteringen av äldre föroreningar som dumpats eller spolats ut från verksamheter längs kusten. Här krävs samarbete och möjligen samfinansiering med dagens verksamheter som vill bygga nya hamnar och muddra för större båtar. Att hindra grumling av det förorenade materialet genom båtmotorer skulle kunna ske med förbudsområden i plan och skyltning på plats.

I fråga om utökad fritidsbåtsverksamhet kan man gynna större fritidsbåtshamnar istället för flera mindre, för att skapa bra faciliteter för tömning av BDT vatten samt mekaniska bottenvättar av skrov.

Försvarsmakten har ett riksintresse som kan redovisas öppet, men det framgick inte av länsstyrelsens yttrande. Havsplanens karta för område FN2 har felaktig gräns och området berör inte Timrå kommun. Någon omfattande utbyggnad av bostäder förväntas inte ske vid kusten vilket framgår av ÖP-kartan. Övriga synpunkter bedöms inte vara nödvändiga att hantera i ÖP.

Synpunkter på utvecklingsområden inklusive landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Allmänt

I kapitel 6-7 om markanvändning kunde med fördel ett avsnitt om omvandling av fritidshusområden finnas med. I MKB sid 9 anges att avlopp i sådana fall prövas enligt miljöbalken. Det vore intressant om kommunen hade en alternativ strategi för att öka anslutningsgraden till befintliga system.

ÖP kompletteras med text om omvandling av fritidshusområden. För närvarande är det inte ekonomiskt försvarbart att ansluta perifera fritidshusområden till kommunalt vatten och avlopp.

I förslaget till planeringsmål för LIS-områden anges inte hur hänsyn till natur- och kulturvärden vägs in vid utpekandet. Men på sidan 78 längre fram i dokumentet står "För att finna lämpliga LIS-områden intill kusten har utgångspunkten varit att områden med höga natur- och djurvärden ska undantas." Detta verkar inte helt ha följts, hänvisning till exempel eller stycke längre ned?

Den citerade meningen ska ändras. Se vidare kommentarer under resp. LIS-område.

Näringsliv och verksamheter

Utvecklingsområden för näringslivet pekas ut. De är väl beskrivna och behov av ytterligare åtgärder innan de kan ianspråkta föreslås. Åtgärdsförslagen är dock inte fullt ut konsekvensbedömda eftersom vissa allmänna intressen utelämnats.

Näringsliv

Unä 1: Några av Unä-områdena ligger inom riksintresse naturvård. Där behövs tydligare beskrivningar för att motivera varför exploatering inte medför någon påtaglig skada på riksintressevärden.

Vid Unä 1 har tidigare funnits en garage- och lackeringsverksamhet. Denna ska ha blivit åtgärdad 2013 till nivån MKM. I MKB nämns att det vid en eventuell planläggning av näringslivsområdet måste ske en kontroll av eventuell risk för spridning av föroreningar från deponin i Stordalen, men verkstaden/lackeringen finns inte med.

Området täcker i princip hela korridorbredden för ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand. Fram till dess att ny och smalare korridorbredd kan redovisas så bör den del av området som inkräktar på korridoren streckas, så att det framgår att en särskild prövning behöver göras här. Behov av annan infrastruktur måste utredas i ett större och samlat sammanhang.

Området kommer att utgå ur ÖP.

Unä 2: Inom området finns en gammal deponi och i norra delen har den gamla brandövningsplatsen legat. Det finns kända jord- och grundvattenföroreningar i form av PFOS och alifater, samt PFOS i fisk fångad i den närliggande bukten.

Riksintresse naturvård bedöms inte påverkas, här bör ett resonemang kring varför riksintresset inte bedöms påverkas. I området kan även finnas mark som har betydelse för Mnemosynefjäril.

Texten kompletteras uppgift om tidigare deponi och kända föroreningar och att detta ska beaktas i fortsatt planering, samt motiv för varför riksintresset för naturvård inte bedöms skadas påtagligt.

Unä 3: ligger i anslutning till ett industriområde varför föroreningsrisken måste beaktas även här. Området kan påverka en nyckelbiotop. Området ligger mellan industrispåret och E4. Här gäller avståndet minst 40 meter från vägområde på E4.

Området utgår eftersom detaljplan vunnit laga kraft.

Vid Unä 4 och 5 så bör det beaktas att det även kan vara förorenat här på grund av närheten till industriområden, trots att inga kända verksamheter funnits på platsen. Ett område planeras mellan befintligt industriområde och järnvägen. Här finns behov av att i planarbetet bedöma på vilket avstånd man kan planlägga verksamheter utifrån typ av verksamhet och riskbedömningar, dvs buller och trafik.

Eftersom områdena är små och nya verksamheter har kunnat prövas via förhandsbesked och bygglov, och där samråd skett med Trafikverket kan det inte uteslutas att så sker i fortsättningen. Risken för spridning av förorening bedöms som liten eftersom marken består av friktionsjordar med hög genomsläpplighet.

Boende

Flera större områden innehåller föroreningar, vissa är redan sanerade till mindre känslig markanvändning vilket innebär att de inte är lämpliga att bygga bostäder på utan att en mer omfattande sanering först görs och att ändrad markanvändning inte kan tillåtas innan sanering utförts.

Det finns möjlighet för kommuner att söka bidrag från Naturvårdsverket för att sanera förorenade områden för att där kunna bygga bostäder. Bidraget kan sökas av kommuner som har ett behov av att bygga bostäder där ett förorenat område hindrar detta. Kraven är att beslut om att påbörja detaljplanearbete finns, att föroreningsituationen är utredd, att en ansvarsutredning är gjord och som visar att det inte finns något ansvar för den del man söker bidrag för, och att bostäder byggs på platsen efter saneringen. Det vore önskvärt om tänkbara områden pekats ut i översiktsplanen.

Ubo 1: Eventuell risk för spridning av föroreningar från tidigare anläggning för träimpregnering bör utredas. Även om området är sanerat till MKM så behöver det utredas vidare om man har för avsikt att bygga bostäder i nära anslutning. En rättelse behövs på sidan 17 i MKB, det står att det förorenade området bör saneras, området är redan sanerat till MKM.

Området har erhållit bevarandevärde B i länsstyrelsens program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Här kan också finnas hittills okända fornlämningar, varför samråd bör hållas med länsstyrelsen. Eventuellt kan det bli aktuellt med en arkeologisk utredning.

En enklare åtgärdsvalsstudie som ska hantera bristerna för oskyddade trafikanter ska enligt uppgift utföras under 2017.

Ubo 1 kommer att utgå ur planförslaget med beaktande av inkomna synpunkter, d.v.s. att andelen jordbruksmark som tas i anspråk ska minskas.

Ubo 8 och Ubo 11: Klimatförändringarna innebär ökad risk för skyfall med översvämningar, ras och skred som följd. För Ubo 8 bör beaktas att exploatering av området kan påverka ytvattnet till Wifsta vattentäkt genom exempelvis grumling i byggskedet.

Ubo 8 kommer att utgå ur planförslaget med beaktande av inkomna synpunkter, d.v.s. att andelen jordbruksmark som tas i anspråk ska minskas.

För Ubo 11 ska ras- och skredriskerna undersökas innan planområde bestäms. Det föreslagna områdets storlek kommer att minskas närmast älven och istället utökas området mot nordväst.

Ubo 12, 13, 14: I området finns en känd stenåldersboplats samt ett antal fornfynd som starkt indikerar andra boplatser. Att området varit fördelaktigt för förhistorisk bosättning stärks av det topografiska läget och de sandiga jordarterna. Inför ny bebyggelse i området kan det krävas en arkeologisk utredning och samråd ska därför hållas med länsstyrelsen. Även bland Ubo-områdena finns exempel där naturvårdsobjekt berörs, t. ex. Ubo13.

Det föreslagna området Ubo 13 bör ha en tillståndspliktig zon på minst 12 meter från vägområdet. In- och utfart till området bör ske genom en gemensam anslutning för hela det aktuella området.

Kraven på Ubo 13 kommer att tillgodoses vid detaljplanering. Samråd ska hållas med länsstyrelsen angående omfattning och behov av arkeologiska utredningar när detaljplanering inom Ubo 12, Ubo 13 och Ubo 14 aktualiseras.

Ubo 15-16: Ny bebyggelse kräver noggrann planering så riksintressets värden inte skadas. Byggnader som utgör värden för riksintresset ska bevaras.

Planprocesser ska inledas med tidiga samråd med länsstyrelsens sakkunniga. Ubo 15 ligger inte inom riksintresseområdet.

Ubo 18 + 20: Här bör en kulturhistorisk värdering av de äldre byggnaderna göras innan kommunen tar ställning för rivning. Det finns väldigt lite äldre bebyggelse kvar i Timrå centrum.

Inom en del av Ubo 18 har en detaljplan för ett höghus vunnit laga kraft. De tre äldre husen ingår inte detaljplanen. Om det blir aktuellt med att planlägga området med den äldre

bebyggelsen ska en kulturhistorisk värdering göras. Om rivning aktualiseras ska en kulturhistorisk värdering göras. Ubo 20 utgår. Se nedan.

Ubo17-20 med fler: Sannolikt kommer det krävas skyddsåtgärder med hänsyn till risk, buller och luftkvalitet.

För Ubo 20 har en detaljplan vunnit laga kraft 2016-12-23 och området utgår därför ur planförslaget. Angående Ubo 18 så har frågan om skyddsåtgärder behandlats i detaljplanen. Behovet av skyddsåtgärder för Ubo 17 och 19 får prövas i samband med detaljplanering.

Landsbygdsutveckling

Kommunen presenterar ett förslag med LIS-områden samt vilka kriterier som använts vid urvalet av områden. En del är inriktade mot besöksnäring/ fiske/ friluftsliv, andra för boende. Förslaget är realistiskt och har potential att bidra till landsbygdsutvecklingen. Kommunen anger också att LIS-områden kan kräva detaljplan. Vid läsning av respektive områdebeskrivning framgår ibland att de berör riksintressen eller naturvårdsobjekt och att höga naturvärden finns. I vissa beskrivningar görs bedömningar av hur naturvärden påverkas men utan att ange underlag till detta. För flera områden har naturvårdsobjekten helt utelämnats.

Att ett område utpekats som lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära lägen innebär inte per automatik att dispens ska medges. Riktlinjerna för kommande prövningar bör förtydligas med avseende på det särskilda skäl som kan användas vid prövning av strandskyddsdispens.

Ula 1: berör kärnområde av riksintresse för rennäringen. I Ula 1 planeras utveckling av turism och besöksnäring. Ökad mänsklig aktivitet kan komma att störa renarnas betesro, flytt av renar och renarnas fria strövande. Till områden av riksintressen för rennäringen måste därför buffertzoner och funktionella samband finnas.

Här finns tre förhistoriska boplatser vars utbredning är okänd samt stor potential för hittills okända fornlämningar. Inför eventuell ny bebyggelse krävs stor marginal till fornlämningar, samråd med länsstyrelsen samt eventuellt arkeologisk utredning och/eller förundersökning.

Texten för Ula 1 kompletteras med att tidiga samråd ska ske med berörd sameby och länsstyrelsen om bebyggelse planeras.

Ula 2: Enligt inventeringen för Skog och historia finns här omfattande bebyggelseämningar (husgrunder etc) vars fornlämningsstatus i dagsläget är oklar. Inför ny bebyggelse måste bebyggelseämningarnas status, dvs om de är lagskyddade fornlämningar eller inte, utredas.

Texten för Ula 2 kompletteras med att en utredning ska göras om ny bebyggelse planeras för att klarlägga om rester av den äldre bebyggelsen har fornlämningsstatus.

Ula 3: ligger intill flyttled av riksintresse för rennäringen. Fler byggnader samt den mänskliga aktiviteten kring ett fritidshusområde kan påverka renskötsel negativt. Byggnation i direkt anslutning till flyttleden kan leda till att flyttledens användande försvåras eller omöjliggörs. Det finns risk att samiska kulturhistoriska lämningar går förlorade då många finns intill vatten och vattendrag där man bott, flyttat och betat med renarna.

Texten för Ula 3 kompletteras med att tidiga samråd ska ske med berörd sameby om ny bebyggelse planeras beträffande påverkan på riksintresset och eventuella fornlämningar.

Ula 7: ligger vid Ljustorpsån vilken är riksintresse för naturvård. Området är också ett naturvårdsobjekt men detta nämns inte. Här krävs även noggrann planering så ingen skada uppstår på riksintresset för kulturmiljö.

Ula 7 görs till ett utredningsområde.

Ula 8: ligger inom ett riksintresse för naturvård och är även ett naturvårdsobjekt (62201) med klass 2. Här har klådris hittats under inventeringen 2010 och även ävjepilört förekommer. (inom 62201)

Området utgår ur planförslaget eftersom det finns risk att delar av området översvämmas vid 100-årsflöden. Dessutom bedöms det inte finnas tillräckliga skäl för att medge dispens från strandskyddet. Riksintressets kärnvärden bedöms kunna påtagligt skadas.

Ula 10: Vilka naturvärden som finns och varför de inte kommer till skada, särskilt med avseende på Mnemosynefjäril bör beskrivas.

Ula 10 görs till ett utredningsområde.

Ula 11: Här krävs noggrann planering med hänsyn till riksintresset för kulturmiljö. Det kan finnas förutsättningar för några nya fritidshus så länge bebyggelse och vägar inte hamnar för nära gravarna, inte hamnar på högre nivåer än dagens bebyggelse och inte stör upplevelsen av gravarna.

Det är en förutsättning som anges i ÖP-texten och därför bedöms inte riksintresset skadas. Slutlig lämplighetsprövning får ske i samband med detaljplanering.

Ula 12: berör naturvårdsobjekt 62183 och är klassat som 2:a, inte bara för bäcken utan också för att det finns grund botten och sandstrand.

Av ÖP-texten framgår att ny bebyggelse inte får påverka naturvärdena längs bäcken, samt inga bryggor eller andra anläggningar inte bör uppföras i vattnet. Den slutliga prövningen får ske i samband med detaljplan.

Ula 13: Det bör framgå att det finns naturvårdsobjekt/värden inom området och bedömas hur dessa naturvärden påverkas.

Inom det stora området som omfattar ca 4,5 km strandlinje är det ca 650 meter strandremsa som berörs av två utpekade naturvårdsobjekt. Om detaljplanering som berör något av naturvårdsobjekten blir aktuellt får en särskilt bedömning göras om värdena riskerar att påverkas. Texten i ÖP kompletteras med uppgift om att två naturvårdsobjekt berörs.

Ula 14: Det bör tydligare framgå att nyttjandet av området ska ske inom ramen för naturreservatets föreskrifter.

Vid kommande planering får det prövas om det är möjligt att ändra reservatsföreskrifterna om behov finns.. Kommunen kommer att undersöka möjligheter för t.ex. boendanläggningar, restauranger m.m. för besöksnäringen ska få uppföras inom de tre särskilt utpekade områdena; Åkeröviken, Skeppshamn och Lotstornet.

Ula 15: berör ett naturvårdsobjekt och exploatering kan komma att påverka en delvis skyddad havsvik.

Delen vid den skyddade havsviken utgår ur Ula 15 eftersom den har högsta naturvärde.

Ula 16: Här finns en stenåldersboplats med okänd utbredning. Inför ny bebyggelse etc i området krävs samråd med länsstyrelsen och sannolikt arkeologisk utredning samt, eventuellt, förundersökning. Området ligger inom kärnområde av riksintresse för rennärning.

Texten i ÖP kompletteras med länsstyrelsens uppgifter. Det är fastighetsägaren SCA som uttryckt intresse för att utveckla en mindre anläggning för fisketurism och i samband med ansökan om förhandsbesked/bygglov ska samråd med länsstyrelsen initieras.

Outnyttjade detaljplaner

Vid Dp11 Vivstavarv hade det också varit bra att nämna föroreningsituationen på området.

ÖP-texten kompletteras med uppgift om föroreningsituationen.

Allmänna intressen

Energiförsörjning

Tematiskt tillägg vindkraft till översiktsplan (2010) gäller fortsatt. Centrala delar av vindbruksplanen finns representerade i översiktsplanen.

Ett resonemang kring långsiktig strategi för utbyggnad av fjärrvärme kunde med fördel presenteras eftersom Östrand har tillgång till energi vars användning bör optimeras så att mindre goda värmekällor kan ersättas.

Enligt fjärrvärmebolaget är det inte kommersiellt intressant att bygga ut fjärrvärme till Söråker. I första hand prioriteras fjärrvärmeanslutningar till industrier och flerbostadshus. Det finns inte heller några möjligheter att tvinga villaägare att ansluta sig till ett specifikt energisystem.

Materialförsörjning

Kommunen redovisar riktlinjer för täkter. Naturvärdesobjekt Gökböle (N14436-1996) skulle kunna påverkas av föreslaget bergtäktsområde.

För eventuella nya framtida bergtäkter måste trafiksäkra transportvägar till täkterna kunna ordnas.

Naturligtvis ska de synpunkter som framförs beaktas om någon intressent vill söka tillstånd för att öppna en bergtäkt. Kommunens redovisning av lämpliga områden grundar sig i huvudsak på uppgifter om var det finns bra bergartskvaliteter.

Skogsbruk

Kommunen har ett eget skogsinnehav, som nämns i planhandlingen. Länsstyrelsen saknar ställningstaganden för hur kommunen ska bruka sin egen skog för att uppfylla målet om ekologisk mångfald. En komplettering med bedömningar av hur framtida klimatförändringar kan komma att påverka skogen och näringen i sin helhet kunde med fördel också redovisas i planen.

Kommunens skogsmark, ca 1300 ha, är FSC-certifierad och ingår i en skogsbruksplan. Ca 20% av den produktiva arealen ingår i någon form av naturvård. Därutöver har kommunen avsatt ca 300 ha som kommunala naturreservat. För mer information hänvisas till "Mål för skogsskötsel och naturvård i Timrå kommun", antagen av kommunfullmäktige 2012-09-24. Där redovisas hur skogen ska brukas och hur hänsyn naturvärden beaktas.

Bedömningar om hur klimatförändringar kan påverka skogen och skogsbruket redovisas i länsstyrelsens rapport nr 2014:16, "Konsekvenser och behov av åtgärder. Klimatförändringar i Timrå kommun." Det bedöms inte nödvändigt att redovisa detta i ÖP.

Jordbruksmark och odlingslandskap

Kommunen anger att man vill bevara och tillvarata jordbruket och dess markområden. I planen anges att värdefulla odlingslandskap och brukad jordbruksmark av god beskaffenhet ska undvikas vid planering av ny bebyggelse och brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för allmänna intressen som inte kan tillgodoses på annan plats. Samtidigt pekar kommunen ut utvecklingsområden för bostäder på åkermark. Flera av de utpekade områdena för ny bebyggelse (t.ex. Ubo 1, 8, 13, 15, 16) består av hävdad odlingsmark och vid Hamstasjön har odlingsmarken dessutom identifierats i bevarandeplanen för odlingslandskapet. En fråga som uppstår är enligt vilka kriterier man avser att bedöma vilken mark som är av god beskaffenhet. En annan fråga är den betydelse som jordbruksmarken har i ett förändrat klimat och samhälle.

Länsstyrelsen vill framhålla att även obrukad jordbruksmark kan ha ett långsiktigt värde och att marken inte brukas kan vara mer eller mindre tillfälligt.

Två av de föreslagna områdena Ubo 1 och 8 utgår ur planen vilket innebär att mindre del av jordbruksmark tas i anspråk för bostäder.

Riktlinjerna för ny bebyggelse på landsbygden är bra och kan med fördel även omfatta tätortsnära områden, det vill säga värdefull jordbruksmark får inte tas i anspråk annat än i mindre omfattning om inte särskilda skäl föreligger.

Riktlinjen flyttas till lämplig plats i ÖP så att den blir generell för hela ÖP.

Naturmiljö

I en översiktsplan bör redovisas vilka kända allmänna intressen som finns, till exempel natur- och kulturvärden. Vanligt är att man i översiktsplanen har med underlag med kända områden med höga värden och att man uttrycker generella ställningstaganden för hur kommunen ser på dessa.

I förslaget till översiktsplan finns riksintressen upptagna men väldigt lite av övriga allmänna intressen. Naturreservat och andra skyddade områden finns inte beskrivna och finns inte på någon karta. Naturvårdsobjekt, nyckelbiotoper och biotopskydd är viktiga underlag att ta hänsyn till.

Inte heller kommunens egna naturreservat presenteras eller någon ambition vad gäller nya kommunala reservat. Samma gäller områden med höga naturvärden (t.ex. naturvårdsobjekt).

Det saknas ett kapitel om natur och naturvård med riktlinjer och ståndpunkter motsvarande det som finns för kulturmiljövärden i kapitel 13. Ingen naturvårdsplan /program eller motsvarande nämns som underlag eller som ett dokument som planeras att tas fram.

Naturvårdsobjekt nämns ibland under områdesbeskrivningarna men det förklaras inte i allmänna delen vad det är och hur kommunen ser på dessa. Det bör också framgå tydligare av översiktsplanens källförteckning vilka faktaunderlag som använts.

Kapitel 10 Hänsyn kompletteras med kommunens syn på naturvård, riktlinjer och framtida planer. Även allmänna intressen inom naturvård beskrivs och redovisas på karta.

Det är positivt att kommunen vill utöka skyddet för Mjällåns dalgång med nya naturreservat. Kommunen kan själv ta initiativ till en dialog med länsstyrelsen och övriga intressenter.

Artskyddsförordningen gäller överallt vilket ställer stora krav på kunskapsunderlag. Artskyddet nämns inte alls i ÖP. Artskyddsprovning kan vara aktuell för fler områden än Ubo 13.

Riktlinjerna i kapitel 5 kompletteras med krav på att vid lov- och planärenden ska kontroll ske om provning enligt artskyddsförordningen behövs. Kommunens sakkunnige i naturvård ska lämna upplysningar om skyddade arter kan förekomma inom område som är föremål för exploatering.

Friluftsliv, rekreation och grönområden

Kommunen har ett stort ansvar för att hitta hållbara lösningar för de skogsområden som är av värde för rekreation och friluftsliv, framför allt där många människor vistas och bor. Det är positivt att ett mål finns för korta avstånd till naturmiljö för skolbarn.

När en privat markägare inte har möjlighet att bevara skogen för friluftslivets intressen finns det möjlighet att t.ex. teckna naturvårdsavtal med skogens sociala värden som grund. Om formellt skydd inte är aktuellt kan också rekreationsanpassad skötsel som röjning och gallring vara lämpliga alternativ i tätortsnära områden med betydelse för friluftslivet.

Synpunkten noteras.

Infrastruktur, trafik och kommunikation

Allmänt

ÖP redovisar övergripande befintlig infrastruktur med väg, järnväg, flyg samt gång- och cykel. Även noder för godstransporter redovisas. Kommunens syn på utvecklings- och förändringsbehov i förhållande till de transportpolitiska målen och helhetsgrepp kring trafikfrågor, som i sin tur ska leda till en hållbar samhällsutveckling bör finnas i översiktsplanen. En trafikstrategi är ett bra sätt att samordna trafikfrågor och samhällsplanering och kan med fördel utgöra en del av översiktsplanen.

I riktlinjerna i kapitel 5 under Boendemiljö uttrycks kommunens ambitioner beträffande utveckling av vägar och kollektivtrafik. Under kapitel 9 anges de utvecklingsbehov som vi ser framför oss. Det kommunala vägnätet är väl utbyggt. Gång- och cykelvägnätet har utökats de senaste åren och ambitionen är att det ska fortsätta. Här är snarare problemet att staten inte vill bidra till utvecklingen genom att t.ex. förbinda tätorterna med gång- och cykelvägar längs det statliga vägnätet. Det bidrar till en hållbar utveckling. Osäkerheten när och var den nya järnvägen ska lokaliseras med ökade barriäreffekter som följd innebär att det är svårt att ta fram en långsiktig trafikstrategi.

Samhällsplaneringens roll kan förtydligas när det gäller inriktningen att bilberoendet ska minska. Se även nedan om infrastruktur för långsiktig hållbarhet.

Vissa av kommunens mål står naturligtvis i konflikt med varandra. Samtidigt som bilberoendet ska minskas bidrar nya externt belägna bostadsområden, exempelvis vid kusten till ett ökat bilberoende och ökade krav på kommunal service.

Kommunen måste väga möjligheten att hitta attraktiva lägen för boende i mer perifera lägen i jämförelse med att förtäta i centrala delar. Det är svårare att hitta attraktiva lägen för boende i centrala Timrå med dess närhet till E4, järnväg, Östrandsfabriken och stora kraftledningar och med de störningar som detta innebär. För att vårt mål om ökad befolkning ska kunna nås väger attraktivitetsfaktorn tungt. Timrå är en utpräglad pendlingskommun och en av kommunens styrkor är att vara en attraktiv boendekommun. Kommunen eftersträvar en balans så att det ska finnas boendialternativ för olika målgrupper i befolkningen.

Gång- och cykel

Sammanhängande cykelstråk som ansluter till stationslägen, hållplatser och större arbetsplatser är bra att redovisa i en ÖP. En annan åtgärd, som lämpar sig som riktlinjer i ÖP, är väderskyddade, trygga och strategiskt belägna cykelparkeringar i anslutning till trafiknoder och besöksintensiva funktioner.

Det finns redan flera väderskyddade cykelparkeringar i anslutning till flera viktiga trafiknoder och besökslägen. En särskild riktlinje bedöms inte vara nödvändig.

Befintligt GC-nät och förslag på nya gång- och cykelvägar finns redovisade på en separat karta. På ett annat ställe i ÖP står det att Sundsvalls kommun och Timrå kommun är överens om utveckla ett cykelstråk mellan Timrå och Birsta som inte framgår av den kartan.

Någon överenskommelse om att utveckla ett cykelstråk mellan kommunerna finns inte.

Infrastruktur för långsiktig hållbarhet

Långsiktigt hållbar infrastruktur kan styras upp på en mängd olika sätt. Klimatpåverkan från bilanvändning kan till exempel motverkas genom att styra parkeringsmöjligheterna samtidigt som kollektiv- gång- och cykelmöjligheterna premieras.

Med låga p-normer samt p-tak (som styr hur många parkeringar som maximalt får byggas) kan tillgängligheten för bil begränsas, både kring bostäder och i verksamhetsområden. Samtidigt kan

cykeltransporter gynnas med strategiskt belägna cykelparkeringar vid kollektivtrafiknoder och andra viktiga målpunkter. Här kan man också ge plats för parkering för bilpools- och samåkningsbilar. Tidigare parkeringsytor kan omvandlas till mer yteffektiva och varierade funktioner, vilket kan påverka stadskvaliteter positivt.

I Timrå arbetar mer än 50% av befolkningen i yrkesverksam ålder utanför kommunen, ca 4500 personer och ca 1500 personer pendlar in till kommunen varje arbetsdag. Eftersom Timrå inte har något tydligt centriskt centrum och är mer av en randstad, innebär behovet av att nå service och arbetsplatser någorlunda snabbt ett ökat bilberoende. Kommunen vill förtäta med fler flerbostadshus i centrala lägen genom att även få privata byggherrar att intressera sig för detta. Kommunen har då att bedöma om stränga parkeringsnormer medför att intresset för att bygga bostäder minskar. Mot den bakgrunden anges inga riktlinjer i dessa avseenden.

Infrastruktur för förnybara drivmedel, riktlinjer för att möjliggöra laddning av elbilar på offentliga ytor: Med en större andel fordon som drivs med el och förnybara drivmedel minskar utsläppen av klimatpåverkande gaser. För att öka andelen miljöbilar bör en tydlig infrastruktur för laddning och tankning pekas ut och prioriteras, med lokalisering särskilt vid kollektivtrafiknoder. Genom att identifiera tydliga riktlinjer på ÖP-nivå, samt peka ut laddningsmöjlighet vid offentliga verksamheter, främjas elbilanvändning. EU-direktivet för utbyggnad av laddinfrastruktur pekar på att lämplig täckning av laddningsstationer bör säkerställa att elfordon kan köras i stadsbebyggelse samt andra tätbefolkade områden. Med lämplig täckning avses en laddningsstation per tio bilar.

Kommunen har via Klimatklivet ansökt om att få installera sex laddstolpar vid viktiga målpunkter med möjlighet att samtidigt ladda tolv bilar samtidigt.

I kap. 5 införs en riktlinje avseende krav på att behovet av laddinfrastruktur ska utredas i samband med detaljplanering av offentliga ytor. Att förse viktiga kollektivtrafiknoder med laddinfrastruktur är viktigt, men något utpekande av lämpliga platser är inte nödvändigt att göra i ÖP.

Sociala aspekter

Kommunen ska, enligt lag, främja en ur social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. De olika aspekterna kring sociala frågor nämns i vissa mål och lyfts annars inte fram annat än ur närings- och boendeperspektiv i MKB. Konsekvenserna av översiktsplanens förslag till ändrad markanvändning skulle med fördel kunna utvecklas utifrån olika grupper och sociala aspekter som barnperspektiv, jämställdhet och jämlikhet.

Översiktsplanen innehåller inga krav på vilka bostadstyper och boendeformer som ska finnas inom de olika Ubo-områdena, inte heller vilka åldersgrupper som förväntas bosätta sig i resp. område. Huvudprincipen är dock att flerbostadshus i första hand lokaliseras i de centrala tätorterna där tillgången till service, kollektivtrafik, gång- och cykelvägar, rekreationsområden med mera är god. Se även riktlinjerna i kapitel 5. Det ger goda förutsättningar för goda livsmiljöer. Skapandet av tillgängliga och användbara livsmiljöer för alla samhällsgrupper är dock något som inte i detalj kan regleras i en ÖP och förutsättningarna för att lyckas med det kan variera. Bostäder som lokaliseras i mer eller mindre brant terräng är inte särskilt lämpliga för äldre eller personer med vissa funktionshinder, men kan vara attraktiva för andra målgrupper. Det är först i samband med detaljplanering som det finns bättre förutsättningar att utvärdera de sociala aspekterna.

Bostadsförsörjning

Enligt lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska kommunen ha aktuella riktlinjer för bostadsförsörjning.

Som underlag till Översiktsplanen 2035 anger kommunen bostadsförsörjningsprogram antaget 2004. Riktlinjerna i det programmet är inaktuella och bör revideras. Inför kommande aktualitetsprövning av ÖP bör riktlinjer enligt ovan tas fram.

I riktlinjerna ska kommunens mål gällande bostadsförsörjningen framgå. Hur kommunen avser att uppfylla målen bör sedan avspeglas i översiktsplanen. Ett aktuellt bostadsförsörjningsprogram hade gjort det lättare att bedöma om översiktsplanen är aktuell i förhållande till det långsiktiga behovet av bostäder. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen är vägledande för bedömningarna i den ändrade eller nya översiktsplanen när det gäller det allmänna intresset i plan- och bygglagen 2 kap 3 § 5, nämligen bostadsbyggandet och utveckling av bostadsbeståndet.

Kommunen har påbörjat arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning, men i första hand prioriteras att få den nya översiktsplanen antagen. Kommunens kunskap om behovet av nya bostäder är god bland annat genom besvarande av bostadsmarknadsenkäten. Problemet under 2010-talet har varit att kostnaderna för nyproduktion av bostäder har varit högre än marknadsvärdet och prisnivåer på hyror. De områden som redovisas i ÖP för nya bostäder samt det faktum att det finns detaljplaner med outnyttjade byggrätter för såväl småhus som flerbostadshus borgar för att kommunen har förutsättningar för att tillgodose behovet av nya bostäder. Naturligtvis är en förutsättning att bostadsmarknadens aktörer och privatpersoner vill investera i nya bostäder i Timrå.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att det behövs fler bostäder anpassade för en åldrande befolkning och behovet av särskilda boenden för äldre ska följas kontinuerligt. Detta bör följas upp i underlagen/handlingsplaner till kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning.

Det ska göras när riktlinjerna för bostadsförsörjning tas fram.

Klimatanpassning

I Timrå finns områden som i kartunderlag från SGI anges som aktsamhetsområden, då förutsättningar för skred finns på grund av finkornig jordart i kombination med tillräckligt stor marklutning. Detta är risker som finns i delar av Timrå kommun i dagens klimat, men som riskerar att öka i framtiden då vi exempelvis kommer uppleva ökad nederbörd och en ökad risk för skyfall, som påverkar markens stabilitet.

ÖP kommer att kompletteras med kartunderlag som redovisar risk områden för ras och skred.

Andra ökade risker i ett förändrat klimat är högre flöden i Indalsälven samt en högre havsnivå. Detta ökar även riskerna för erosion. I det kartmaterial som finns tillgängligt framgår inte tydligt var sådana risker kan finnas, eller vilka underlag kommunen använt, eller använder sig av. Exempel på underlag som tillhandahålls av länsstyrelsen kan nämnas den översiktliga skyfallskartering som visar var i landskapet vatten kan samlas vid ett skyfall, samt var vattnets rinnvägar finns i landskapet.

Riskerna för stora skillnader i vattenstånd och därmed ökad risk för erosion i Indalsälven inom kommunen och uppströms kraftverket är liten, efter att det nya utskovet som byggts kraftigt ökar flödeskapaciteten vid höga flöden. Nedströms kraftverket kan variationerna i vattenstånd förväntas bli större. Kommunen har angett riktlinjer för grundläggningsnivåer för bebyggelse vid kusten. I ett 100-årsperspektiv förväntas inte havsnivån att stiga på grund av landhöjningen. I ÖP minskas området för Ubo 11.

ÖP anger att riktlinjer för dagvattenhantering vid detaljplanering av nya bebyggelseområden bör utredas. Länsstyrelsen vill här framhålla betydelsen av att skapa öppna dagvattenlösningar med goda fördröjningsegenskaper. Samtidigt bör även befintligt system ses över, det kan exempelvis vara möjligt att i vissa fall öppna upp tidigare kulverterade dagvattensystem.

Den ökade risken för skogsbränder i ett förändrat klimat beskrivs, och vikten av att skogsområden i närhet av bebyggelse bör bestå av även lövträd för att minska spridningsrisken. Det är särskilt viktigt då man även nämner vikten av att de nya planerade bostadsområden som redovisas, ofta även planeras skogsnära.

I avsnittet om stormar nämns att antalen kan komma att öka på grund av klimatförändringarna. Detta har inte klimatforskare kunnat visa – däremot kommer riskerna för stormskador öka, då på grund av markens instabilitet och de ökade risker för trädfällning som det ger.

Uppgiften ändras.

I de fördjupade riskanalyser som bör göras i beskrivna områden, bör även de ökade risker som ett förändrat klimat kan föra med sig tas med. Ett sådant exempel kan vara en ökad risk för spridning av föroreningar i marken vid ökad nederbörd och skyfall.

Noteras.

I avsnittet om värmeböljor sägs att man vid om-, ny- eller tillbyggnad av vårdhem eller särskilda äldreboenden bör lokalisera byggnader i mer skuggiga lägen. Om man däremot läser i de riktlinjer man har för bostadsområden i tätort anger man att bostäder inte bör anläggas i skuggiga lägen. Detta är olämpligt med tanke på det som nämns i avsnittet om äldre och värmeböljor. Även övriga medborgare som barn, vuxna med kroniska sjukdomar kan påverkas kraftigt av värmeböljor. För att undvika att bebygga alltför tätt och med för lite grönområden och blåstruktur (som kan ge svalka) bör värme-studier göras för att se var värmeöar kan uppstå i bebyggda områden. Se även avsnittet om UV-strålning.

Det är svårt att ange generella riktlinjer i en ÖP för dessa synpunkter. Å ena sidan är det önskvärt med förtätning av bebyggelse. För att spara på energi och ge möjlighet till att använda solceller bör inte hus placeras i skuggiga lägen. Å andra sidan minskar risken för att vissa människor drabbas av hälsoproblem om hus placeras i skuggiga lägen. Frågorna får behandlas i samband med detaljplanering, och då får syftet med detaljplanen avgöra vilken hänsyn som ska prioriteras.

Renskötseln lider redan av klimatförändringar genom återkommande vintrar med svåra betesförhållanden och konkurrens om tillgång till hänglavsbärande skogar. Tillgången till olika betesmarker och flexibilitet att nyttja dem vid olika årstider och väderförhållanden är viktigt för renskötselns klimatanpassningsmöjligheter.

Det är ingen fråga för en ÖP.

I användningsområden kring kommunens inre vatten och bebyggelse i strandnära områden finns risken att enskilda brunnar drabbas av vattenbrist och att saltvatteninträngning blir vanligare.

Detta får beaktas vid detaljplanering av kust- och strandnära områden som saknar kommunalt vatten.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Nina Loberg, efter föredragande av planhandläggare Thomas Steinwall. I handläggningen av detta ärende har också följande handläggare för enheterna deltagit: Michael Thörne, John Molin, Ann-Charlotte Larsson, Owe Kullerstedt, Maria Sundberg, Karin Andersson och Viveka Sjödin, Samhällsbyggnad, Heléne Öhrling och Jonas Salmonsson, Skyddad natur, Martin Neldén, Beredskap, Mats Bäck Stab och utveckling, Victoria Svedberg, Miljöskydd, Lisa Holmer, Näringsliv samt Anna Ullberg Jordbrukarstöd.

Nina Loberg
Enhetschef

Thomas Steinwall
Samhällsbyggnadsenheten
Telefon 0611-34 92 18

Bilagor

Redaktionella synpunkter på planförslaget, se nedan

Yttranden från:
Svenska Kraftnät
Strålsäkerhetsmyndigheten
Skogsstyrelsen
Statens geotekniska institut
Sametinget
Trafikverket
Sjöfartsverket
Försvarmakten

Bilaga med redaktionella rekommendationer

Redaktionella ändringar bör göras för följande:

- Tabell 7 6. Riksintresse för friluftsliv prioriteras **för** riksintresse för naturvård. Söråkerslandet och Våle-Skilsåker.
- Sidan 90 under rubriken Riksintressen så står det på rad 3 riskintressen, vilket bör ändras.
- Sid 66: Det är också ett utpek av länsstyrelsen utpekaturvårdsobjekt.
- Sid 103: Länsstyrelsen har uppfattningen att det sjöövningssområde som finns i grundkartan är felaktigt och ska inte gå in i Timrå kommuns havsområde. Av Försvarmaktens yttrande framgår också att inga av Försvarmaktens objekt i Timrå kommun kan redovisas öppet. Texten kan strykas.
- Längst ner på sidan 117 hänvisas två gånger till *kulturminneslagen*. Detta måste ändras till *kulturmiljölagen*.
- Sidan 106 under Översvämningar. Här anges att länsstyrelsen har tillgång till material för översvämningar. Timrå kommun har fått tillgång till samma material i samband med dammbrottskarteringen i Indalsälven. Detta bör justeras i ÖPn.
- Sid 31 Länspecifika skogsmiljöer med extra skyddsansvar, Gråallundar Söråkerslandet. Ansvarsarten Mnemosynefjäril bör lyftas fram.
- Natura 2000-namnen i tabell 9 på sid 95 är delvis felaktiga. På Naturvårdsverkets sida **Skyddad natur** framgår vad Natura 2000-områdena heter. Fastighetsbeteckningar bör inte finnas i texten.
- Sidan 104 innehåller ett felaktigt påstående att enbart en förekomst av grundvatten har dålig status. EU_CD: SE693226-158060 och EU_CD: SE694998-157230 har båda otillfredställande status. Vad det beror på kan också nämnas.

Ändringarna införs i utställningshandlingen.
--

5. Redogörelse över övriga skriftliga samrådsyttranden med kommentarer

I följande avsnitt i detta kapitel summeras och kommenteras övriga yttranden. De är sorterade enligt indelningen nedan. Det innebär att ett och samma yttrande ibland kommenteras under flera kategorier.

Kategori

- A. Kommuner
- B. Kommunala nämnder, råd och tjänstemannayttranden
- C. Kommunala bolag
- D. Synpunkter på utvecklingsområden för boende (Ubo 1-21), utredningsområde Q1 samt övriga synpunkter på boende
- E. Synpunkter på näringslivsområden (Unä 1-5), omvandlingsområden och besöksnäring
- F. Ägare av fastigheter inom LIS-områden (Ula 1 – Ula 16) och övriga synpunkter som rör LIS-områden
- G. Synpunkter på infrastruktur, kommunikationer och kollektivtrafik
- H. Övriga synpunkter

I de fall sidhänvisningar förekommer i synpunkter och kommentarer på följande sidor avser de sidnummer i planförslagets samrådsversion. Sidnumret kan ha ändrats i utställnings- och antagandeverisionerna.

A. Kommuner

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
Sundsvalls kommun	Sundsvalls kn delar uppfattningen att de mellankommunala intressen som redovisas i planen är viktiga och nämner bl.a. att det är positivt att vi redan nu börja fundera över samverkan kring masshantering inför kommande järnvägsutbyggnad.	Instämmer.
	Sundsvalls kn har svårt att förhålla sig till ett cykelstråk mellan Birsta och Timrå eftersom något sådant inte redovisas i planen. I dagsläget är ingen utbyggnad prioriterad eller finansierad.	Frågan om ett cykelstråk mellan Timrå och Birsta får behandlas i annat sammanhang.
	Kommunen menar att Timrå kommun i översiktsplanen tydligt ska ta ställning till att en etapp för ny järnväg mellan Birsta och Timrå ska genomföras så fort som möjligt.	När planhandlingen skrevs fanns inte informationen att det är troligt att Trafikverket vill prioritera sträckan som en första etapp mellan Sundsvall och Härnösand. I utställningshandlingen ska kommunens ställningstagande tydliggöras.
	Kommunen anser att utpekade vindkraftsområden uppdateras i det fall beviljade tillstånd för vindkraftparker inte sammanfaller med tidigare utpekanden.	Den antagna vindkraftsplanen ändras inte. Det går inte helt att utesluta att områden i planen som för närvarande inte är aktuella för utbyggnad kan bli det i framtiden.
	Sundsvalls kommun vill samverka med Timrå kommun i framtagandet av ett planeringsunderlag för havsplanering.	Kommunen bistår gärna med kunskap.

	Sundsvalls kn anser att planhandlingarna underlättar på ett positivt sätt fortsatt samverkan gällande utvecklingsfrågor inom översiktsplanering.	Kommunen tackar för synpunkten och deltar gärna i fortsatt utveckling.
Kramfors kommun	Kommunen anser att planen är lättillgänglig och välskriven och att det är bra att behovet av upprustning av järnvägen mellan Sundsvall och Härnösand beskrivs.	Kommunen tackar för synpunkten.
Örnsköldsviks kommun	Tycker att det är viktigt att ÖP tydligt prioriterar riksintressena för ny järnväg, E4, flygplats och sjöfart och en etapputbyggnad av ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand. Har inget att erinra mot samrådsförslaget.	Kommunen tackar för synpunkterna.
Härnösands kommun	I ett tjänstemannayttrande konstateras att kommunen inte ser några intressekonflikter kring kommungränsen mellan Timrå och Härnösand. Anser att mellankommunala frågor är hanterade på ett rimligt sätt och även fortsatt samarbete kring ny järnväg lyfts upp.	Kommunen tackar för synpunkterna.
Sollefteå kommun	Konstaterar att Timrå kommuns planförslag inte inverkar negativt på den egna planeringen. Informerar om att naturreservatet Vällingsjö urskog har utökats så att även en del av Timrå kommun omfattas. Påtar att infrastruktur i form av vägar och järnvägar är av mellankommunalt intresse, och nämner bl a vikten av att järnvägarna Forsmo-Hoting och Långele-Västerasby rustas upp för att basnäringar ska få säkra transporter av framför allt skogsråvara till sina förädlingsanläggningar.	Noteras. Noteras. Instämmer. Timrå kommun har till länsstyrelsen påtalat behovet av att denna sträcka rustas upp i samband med prioritering av åtgärder i den regionala transportplanen.

B. Kommunala nämnder, råd och tjänstemannayttranden

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
Socialnämnden	Det är viktigt att behov av boende för äldre och personer med funktionsnedsättning alltid beaktas i planeringen av boendeområden.	Vid detaljplanering ska detta beaktas.
Kultur- och tekniknämnden	Har inga erinringar mot planförslaget men förvaltningen ska komplettera skrivelsen med förslag på områden för snötippor.	Frågan får hanteras i annat sammanhang.
Barn- och utbildningsnämnden	Ubo-områden generellt: Anser att det i samband med detaljplanering behöver upprättas en närmare dialog om utökat behov av förskolor och grundskolans tidigare år. Det behöver också analyseras om befintliga förskolor kan byggas ut eller om det behöver beredas plats för nya förskolor. Redovisar troliga behov av förskolor i olika områden.	BUN ska kontaktas i tidiga skeden vid detaljplanering. I kap 5 om riktlinjer för markanvändning görs en komplettering av riktlinje som tydliggör kravet på dialog om behov av förskole- och grundskoleplatser vid planering av nya bostadsområden.
Miljö- och byggnads-	Har i ett yttrande på fyra sidor synpunkter på kapitel 4,5,6,7, 11 och 14. För fullständiga	

<p>nämnden</p>	<p>synpunkter hänvisas till yttrande. Kommunens kommentarer redovisas kapitelvis.</p> <p><u>Kap. 4.</u> Anser att texten om att vara restriktiv med att tillåta planläggning utanför tätorter är överflödig och kan bli motsägelsefulla i förhållande till riktlinjerna i kap. 7</p> <p>Anser att ÖP inte tar upp vilka åtgärder som planeras för anpassning till förändrat klimat, t.ex. hur risk för skador förebyggas på bebyggelse, ohälsa m.m. ska förebyggas p.g.a kommande klimatförändringar. Sådana åtgärder måste prioriteras när planen ska genomföras.</p> <p><u>Kap. 5.</u> Anser att nämnden ska få möjlighet att pröva ny bebyggelse via förhandsbesked inom de områden som föreslås som nya utvecklingsområden för boende, näringsliv och landsbygdsutveckling.</p> <p>Anser att vid planering av bostäder i bullerutsatta lägen ska riktvärdet 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid fasad uppnås och avsteg bör inte få göras utan att åtgärder för att uppnå riktvärdet utretts. Påpekar också vissa felaktigheter med anledning av ny förordning om trafikbuller (SFS 2015:216) vid bostadsbyggnader.</p> <p>Riktlinjen om landsbygdsutveckling i strandnära lägen bör inte utesluta permanent bebyggelse.</p> <p><u>Kap.6.</u> Anser att det är viktigt det redovisas hur alla föreslagna utvecklingsområden ska anslutas till vatten och avlopp. Anser att det är otydligt för Ubo 10, 14, 16-20, Unä 3 utredningsområde Q1 i Vivstavarv samt DP 11 (f d Vivstavarvs pappersbruk).</p> <p>Upplyser om att vid Ubo 1 har sanering gjorts till mindre känslig markanvändning i huvudsak.</p> <p>Upplyser om att DP11-området Vivstavarv inte har sanerats till mindre känslig markanvändning, utan platsspecifika riktvärden har tagits fram. Det betyder att kommande verksamheter måste ta detta i beaktande vilket måste hanteras vid eventuella planändringar. Bedömer att miljötekniska markundersökningar måste göras och vid behov saneras.</p> <p>Anser att i markanvändningskartan ska det gå att se skillnad på befintliga verksamhetsområden som omfattas av detaljplan resp. inte</p>	<p><u>Kapitel 4.</u> Riktlinjerna i kapitel 7 är tillräckliga och texten i kap. 4 utgår.</p> <p>Kap. 14 kompletteras med en skrivning om behovet av en långsiktig åtgärdsplan eller strategi för klimatanpassning.</p> <p><u>Kapitel 5.</u> Denna möjlighet bör vara mycket restriktiv eftersom ny bebyggelse kan försvåra tillkomsten av ny infrastruktur, parker med mera inom utpekade områden. Undantag bör godkännas av kommunstyrelsen.</p> <p>Syftet med möjligheten att pröva avsteg är att det i samband med förtätning kan vara ekonomiskt orimligt att klara riktvärdena vid alla fasader. Därför bör avsteg tillåtas om riktvärdena uppnås vid vissa fasader och sovrum placeras intill dessa. Texten korrigeras med beaktande av bestämmelserna i den nya förordningen.</p> <p>Texten i riktlinjen korrigeras enligt förslag.</p> <p>I en kommunövergripande ÖP är det inte rimligt att redovisa hur varje område ska anslutas till VA, speciellt för de områden som ligger i nära anslutning till befintliga verksamhetsområden för vatten och avlopp. De uppräknade områdena hör till denna kategori. Inom utredningsområdet ska lämpligheten att bebygga området utredas, och där ingår frågor om lämplig anslutning till vatten och avlopp.</p> <p>Ubo 1 kommer att utgå ur ÖP.</p> <p>Informationen noteras och får tas i beaktande om planändring initieras.</p> <p>Kartan har flera syften, varav en är att redovisa för företag och medborgare var olika resurser finns. Kartan ger en ögonblicksbild av befintliga verksamheter, vilket får uppdateras när planen ska aktualitetsförklaras eller när en</p>
-----------------------	--	---

	<p>omfattas av detaljplan. De områden som inte omfattas av detaljplan har fått tillstånd för tidsbegränsad platsspecifik verksamhet, t ex bergtäkt.</p> <p>Informerar om att verksamhetsområdet på fastigheten Jällvik 3:50 ska utgå då täktområdet är återställt till naturmark.</p> <p><u>Kap.7.</u> Har synpunkter på att formulering av riktlinje för ny bebyggelse på landsbygden kan misstolkas, så att det kan uppfattas all ny bebyggelse kan prövas via förhandsbesked och bygglov.</p> <p>Anser att den av KS beslutade LIS-policyn ska upphävas när ÖP blivit antagen.</p> <p><u>Kap.11.</u> Texten om buller på sid 108 ska ändras så att det ska framgå att alla verksamheter som omfattas av miljöbalkens bestämmelser om utgångspunkten att det är den verksamhet som orsakar buller ska åtgärda det vid källan så att det inte blir störande för omgivningen.</p> <p>Informerar om att kommunen inte har tillgång till kartor som visar var höga halter av markradon finns.</p> <p>Påpekar att det inte finns något vetenskapligt stöd som styrker ett orsakssamband mellan elöverkänsligas symptom och elektromagnetism. Därför är det olämpligt att skriva att en del människor är elöverkänsliga. Anser dock att förslaget på högsta tillåtna magnetfältsnivå på 0,4 mikrotlesla ska gälla för nya bostäder. Detta med stöd av försiktighetsprincipen.</p> <p><u>Kap. 14.</u> Instämmer i förslaget att ta fram ett tematiskt tillägg i form av en VA-plan.</p> <p>Instämmer i behovet av att äldre detaljplaner vars genomförandetid har gått behöver ändras utifrån gällande förutsättningar, eftersom det i många fall innebär begränsningar för både medborgare och myndigheter.</p>	<p>ny plan ska upprättas. För övrigt redovisas markanvändningen för verksamheter enligt Boverkets rekommendationer.</p> <p>Ändring görs på markanvändningskartan.</p> <p>Texten förtydligas så att den inte kan misstolkas.</p> <p>Policyn ska upphävas när ÖP blir antagen av KF, vilket ska framgå i antagandebeslutet.</p> <p>Ändringen införs enligt förslaget.</p> <p>Smärre justering av texten på sid 109 görs.</p> <p>Texten om att del människor är elöverkänsliga tas bort. Synpunkter på detta har även förts fram av E.ON Elnät och Svenska Kraftnät, där E.ON anser att förslaget gränsvärde inte ska tillämpas, medan Svenska Kraftnät tillämpar förslaget gränsvärde när beslut om lokalisering av nya kraftledningar ska tas. Kommunen ändrar i riktlinjen så att värdet 0,4 mikrotlesla blir ett mål att sträva mot.</p> <p>Det noteras.</p> <p>Instämmer till fullo.</p>
<p>Tjänstemän näringslivs-kontoret</p>	<p><u>Generella synpunkter</u> Anser att texterna i ÖP och dess MKB inte ska innehålla inskränkningar som kan försvåra fortsatt plan- och exploateringsarbete.</p> <p>Anser att det i ÖP ska införas riktlinjer som ställer krav på att i detaljplaner längs kommer-</p>	<p>En ÖP och dess MKB bör innehålla information som är av vikt för kommande planarbete. Syftet med ett samråd är bl a att få mer kunskap. Därför är det viktigt att ange de eventuella restriktioner och den hänsyn som måste tas och inte undanhålla den.</p> <p>Det finns inget i nuvarande skrivning som förhindrar att synpunkten beaktas i kommande</p>

	<p>siella stråk i centrummiljöer ska ställas krav på lokaler (ej bostäder) i bottenvåning mot huvudgata samt byggnaders placering. Anser att markanvändningskartan ska kompletteras med ett "förtätningstraster" för bostadsbebyggelse i kommunens centrumdelar. Anser att kartan på sid 14 kan bli begränsande i kommande planprocesser.</p> <p>Anser att det i ÖP i större utsträckning ska peka ut utvecklingsområden för permanentboende i havs- och sjönära lägen. Detta för att vara en attraktiv kommun. Undrar om del av rekreationsrastret på sid 14 kan användas för bostäder.</p> <p>Pecka ut områden för bostäder som kan vara lämpliga ersättningsområden för de fastigheter som Trafikverket måste lösa in p.g.a. planerad ny järnväg.</p> <p>Anser att kommunen omgående måste påbörja en aktiv markpolitik, så att det kommunala markinnehavet ökar i där nya bostadsområden planeras.</p>	<p>detaljplanering. Den typ av riktlinjer som föreslås hör mer hemma i fördjupade översiktsplaner eller liknande. Riktlinjen på sid 49 anger att centralt belägna tätortsområden om möjligt bör förtätas, men avsnittet ska vidareutvecklas. Kartan på sid 14 kan behöva ändras eller förtydligas.</p> <p>Lämpligheten att planera för bostäder in om rekreationsrastret är mycket begränsad, p g a föreningar, befintlig golfbana, närhet till flygplats vid deltat, kraftledningar m m.</p> <p>För närvarande är det oklart när etapperna genom Timrå ska byggas. Tidsperspektivet kan vara 10-30 år. Kommunen borde kunna ha en högre beredskap när föreslagna nya bostadsområden är planlagda.</p> <p>Delar synpunkten till fullo. Är utpekad som angelägen åtgärd i närtid i kap. 14.</p>
--	--	--

C. Kommunala bolag

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
Medelpads räddningstjänstförbund	Har inga synpunkter på planen.	Noteras.
Sundsvall-Timrå Airport	Påpekar att till riksintresset hör förutom start- och landningsområden och terminal, även influensområden för buller, hinder och elektromagnetisk störning, vilket också måste beaktas när ny markanvändning planeras. Arbete med precisering av influensområden pågår och beräknas bli klart under våren 2017. Om inte ett influensområde för buller är framtaget kan kommunen inte ta hänsyn till flygbuller i översiktsplanen. Bolaget föreslår att kommunen avvaktar med att anta översiktsplanen till dess att Trafikverket preciserat riksintresset och beslutat om influensområden.	Timrå kommun deltar i arbetet med riksintresseprecisering. Förslag på influensområde för buller har redovisats och inga av de i översiktsplanen utpekade bostadsområdena kommer att påverkas av flygbuller som överskrider gällande riktvärden.
MittSverige-Vatten&Avfall	<p>Varje nytt utvecklingsområde som ligger utanför verksamhetsområde (VO) för allmänt VA ska hanteras enligt normal process för utvidgning av befintligt VO eller fastställande av nytt VO.</p> <p>Anser att kommunens påbörjade arbete med att ta fram en VA-plan bör slutföras när ÖP blivit antagen.</p>	<p>Instämmer.</p> <p>Utställningshandlingen kompletteras med detta i kapitel 14 "Genomförande av översiktsplanen och fortsatt arbete."</p>

	<p>Informerar om att ett arbete med en avloppsstrategi för reningsverk i Timrå ska påbörjas under hösten 2017. Anser att ÖP och ställningstagandena i avloppstrategin bör ligga till grund för målbilderna i VA-planen, som då bör kunna färdigställas 2018-2019.</p> <p>Anser att i samband med förtätningar centralt ska dagvatten fortsättningsvis hanteras i öppna system som diken.</p> <p>Under avsnittet (sid 111) om utvecklings- och utredningsbehov kring den allmänna VA-anläggningen föreslår man ett tillägg efter meningen ”Säkerställa dagvattenhanteringen på Timrå industriområde så att riskerna att förorena Wifsta vattentäkt blir försumbar.” Förslaget lyder: ”<u>Detta kan innebära att kraven på verksamhetsutövare skärps, exempelvis genom att rening och fördröjning av dagvattnet behöver ske på den egna fastigheten innan utsläpp till allmän dagvattenanläggning, eller vid infiltration lokalt.</u>”</p> <p>Vill även att texten på sid 103 angående riksintressen för vattenförsörjning ändras enligt följande: ”<u>Havs- och vattenmyndigheten har klassat Wifsta vattentäkt som riksintresse tillsammans med Grönsta, Nolby och Matfors vattentäkter i Sundsvall. Nytt utökat skyddsområde med nya skyddsföreskrifter väntas bli fastställt för Wifsta vattentäkt under 2017.</u>”</p> <p>”<u>Kommunen bör verka för att Wifsta vattentäkt och reservvattentäkten inte påverkas negativt av befintliga och kommande verksamheter och åtgärder. Speciellt bör kommunen förhindra att dagvatten från Vivsta industriområde påverkar vattenkvaliteten negativt. Det kan lämpligen ske i samband med ändring av detaljplaner och genom omledning av dagvatten så att det inte rinner ut till Indalsälven i närhet av infiltrationsområdena för Wifsta vattentäkt.</u>”</p> <p>Önskar en beskrivning av hur fettavskiljarslam hanteras.</p> <p>Vill att riktlinjen på sid 29 om täktverksamhet, kompletteras med texten ”<u>vattenskyddsområden, riksintresse för vattenförsörjning</u>” efter ordet naturvård.</p> <p>Vill att beslutet om Wifsta vattentäkt har förklarats som riksintresse ska framgå i text och kartor.</p> <p>Rättning av smärre sakfel på sid 34, 84 och 112.</p>	<p>Se kommentaren ovan.</p> <p>Frågan får hanteras i samband med detaljplanering av olika områden.</p> <p>I ÖP görs inget ställningstagande i denna fråga. Kunskapen om denna skärpning är nödvändig för att skydda vattentäkten är inte tillräcklig.</p> <p>Texten kompletteras med aktuell status i utställningshandlingen.</p> <p>Något ställningstagande om ändring av detaljplaner med de skäl som anføres görs inte i ÖP. Begäran om ändring av detaljplaner kan initieras av kommunstyrelsen eller andra nämnder. Arbetet pågår för att hitta andra alternativ för avledning av dagvatten från industriområdet.</p> <p>Texten kompletteras:” Fettavskiljarslam transporteras till Lögdö slamlagun dit även slam från enskilda avlopp transporteras”</p> <p>Kompletteringen införs.</p> <p>Ändringar sker på kartan och i texten, bl a på sid 103.</p> <p>Rättelser görs.</p>
--	---	---

	Synpunkter på utredningsområde Q1 och näringslivsområde Unä 2 redovisas under avsnitt F och G	
--	---	--

D. Synpunkter på utvecklingsområden för boende (Ubo 1-21), utredningsområde Q1 samt övriga synpunkter på boende.

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
LRF kommun-grupp, Timrå	Ubo på jordbruksmark: Oroas över att så stor andel av föreslagna bostadsområden ligger på jordbruksmark, och hänvisar till Miljöbalken. De anser att såväl jordbruksmark som skogsmark måste tydligt undantas från bebyggelse, men är beredd att ha en dialog från fall-till-fall i samband med detaljplanering. De vill ha ett möte med kommunen för att diskutera hur den nya ÖP kan hushålla med jordens och skogens resurser.	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå. Däremot måste ny bebyggelse få ske på skogsmark.
Ida Lindström	Ubo på jordbruksmark, t ex Ubo 1 och Ubo 13: ”Man får inte bygga på jordbruksmark”, skriver hon. Anser att jordbruksmark inte får förstöras för de få jordbrukare som finns kvar i kommunen. Den måste också finnas kvar för framtida livsmedelsförsörjning. Bifogar en karta där Ubo 1 och Ubo 13 inryms.	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå.
Centerpartiet genom Anita Hellstrand	Ubo på jordbruksmark: Anser att det inte ska bebyggas på jordbruksmark eftersom det finns mycket annan mark att bygga på.	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå.
Olof Nilsson	Ubo 1 Orsill-Hamsta samt övriga Ubo-områden på jordbruksmark: Tar i ett långt yttrande upp varför förslagen i ÖP tar så mycket jordbruksmark i anspråk utan att en konsekvensanalys görs av hur det påverkar jordbrukare som yrkesgrupp, hur det påverkar kultur- och odlingslandskap. Han påtalar inkonsekvensen i att planförslaget inte följer riktlinjerna. Anger argument varför i första hand Ubo 1 är olämpligt att bebygga, bl.a. att det är förödande att spränga in bostäder och bostadsområden i intensivt brukad jordbruksmark. Även för övriga områden måste konsekvenserna av ta marken i anspråk för bostäder analyseras.	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå.
Robert Edén	Ubo på jordbruksmark: Anser att det inte ska få byggas på jordbruksmark.	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå.
Marie Holm	Ubo på jordbruksmark: ”Bygg inte bostäder på bästa åkermark...” Anser att planen helt utesluter alla ytterområden och landsbygden i kommunen. Att bygga bostäder på den bästa åkermarken innebär att landsbygden utarmas. Det är ett svek att bara utnyttja landsbygden för	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå.

	boende och rekreation och inte som en resurs för jord- och skogsbruk.	
Miljöpartiet, Timrå	Anser att planeringsmålen för nya bostäder ska sättas högre för att inte bli begränsande.	Målen bedöms vara rimliga och ganska högt satta i förhållande till antalet nya bostäder de senaste åren.
Centerpartiet Timrå	Ubo 1 Orsill-Hamsta: Vill att området utgår eftersom det ingår i det produktiva jordbruket och marken är av hög klass och har god arrondering.	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå.
Miljöpartiet, Timrå	Ubo 1 Orsill-Hamsta: Vill att lokalt omhändertagande av dagvatten bör utredas för området.	Eftersom Ubo 1 utgår är det inte aktuellt.
Miljöpartiet, Timrå	Ubo 3 och 4 Sörberge: Anser att rekreations- och lekområden bör bevaras.	Det ska alltid prövas i samband med detaljplanering.
Marie Lundqvist med familj	Ubo 4 och Ubo 5 Sörberge: Vill inte att områdena bebyggs. De är viktiga rekreationsområden för närboende och inte minst för eleverna vid Böle skola.	Ubo 4 och Ubo 5 är stora områden och om områdena ska exploateras bör inriktningen vara det sparas lämpliga skogsområden för rekreation. En fördjupad studie bör göras innan eventuell detaljplanering.
SCA Skog	Ubo 7 Fagervik "Golfbanehyllan": Påpekar att det finns risk för att verksamheten vid plantskolan kan upplevas som störande på eventuell ny bebyggelse.	Bullerkällorna från plantskolan utgörs av snökanoner som använts vintertid och fläktar som används för såväl uppvärmning som kylning av de 14 växthus som finns. Innan detaljplanering påbörjas måste bullerproblematiken utredas främst avseende utomhusbuller eftersom den fina utsikten mot Klingerfjärden är ett stort mervärde för området. Områdets storlek kan behöva justeras om nivåerna blir för höga.
Ingrid och Roland Täfvander	Ubo 8 Bergforsen: Äger och brukar jordbruksmarken. På ca 10 års sikt vill de inte att området ska planeras för bostäder. På lång sikt när de blir äldre kan det bli intressant.	Synpunkten noteras, men Ubo 8 kommer att utgå för att inte jordbruksmarken ska tas i anspråk.
Liberalerna Timrå	Ubo 8 Bergforsen: Anser att området är lämpligt för småhus/parhus eftersom det är nära till centrum med livsmedelsbutik och skola.	Synpunkten noteras, men Ubo 8 kommer att utgå för att inte jordbruksmarken ska tas i anspråk.
Centerpartiet Timrå	Ubo 8 Bergforsen: Vill att området utgår med tanke på att det lämpar sig väl för vallodling.	Med anledning av inkomna synpunkter kommer områdena Ubo 1 och Ubo 8 att utgå ur ÖP. Ubo 13, Ubo 15 och Ubo 16 kommer att kvarstå.
Andreas och Sofia Vestman	Djupängen eller Ubo 8: Tycker inte att det är bra att kommunen planerar utanför deras tomt i Bergforsen.	Utanför deras tomt planeras inga bostäder. I gällande detaljplan för Djupängen utgör området utanför deras tomt natur och består av en skogsklädd höjd.
Liberalerna Timrå	Ubo 9 Gengränd: Anser att området inte ska byggas. Området ska värnas som lek område i samklang med omgivande bebyggelse och natur.	Området kommer att kvarstå i ÖP. Vid detaljplanering ska möjligheterna att bibehålla ett mindre lek område utredas.
Caroline Ögren	Ubo 9 Gengränd: Området är en naturlig samlingsplats för grannarna, och utgör lekplats med mera. Anser att inga nya bostäder ska byggas inom området.	Området kommer att kvarstå i ÖP. Vid detaljplanering ska möjligheterna att bibehålla ett mindre lek område utredas.

Erika Engblom och Erik Öhlén	Ubo 9 Gengränd: Vill inte att det görs nya tomter enligt planförslaget. Det blir ökad trafik i området vilket medför större fara för alla barn som bor i området.	Trafikökning förväntas bli väldigt marginell och eventuella trafiksäkerhetsrisker får bedömas i samband med detaljplanering.
Liberalerna Timrå	Ubo 10 Elevgränd: Anser att området skulle kunna bebyggas med flerbostadshus för åldersintegrerat boende.	Synpunkten noteras.
Johan Nordberg	Ubo 11 Forsmon: Anser att området inte ska bebyggas och tycker skogen är värdefull. Föreslår ett annat område i närheten.	Områdets omfattning ska ändras. Delen närmast Indalsälven kommer att begränsas. I stället föreslås en ökning norr om befintliga kvarter enligt ditt förslag.
Lina Elmblad, Marcus Lampinen, Anna Strindberg, Tomas Nilsson	Ubo 11 Forsmon: Anser att området inte ska bebyggas, eftersom närheten till naturen försvinner. Risk att flygbullret ökar. Viktigt att det utreds om det är lämpligt att bygga med hänsyn till ras- och skredrisker.	Områdets omfattning ska ändras. Delen närmast Indalsälven kommer att begränsas. I stället föreslås en ökning norr om befintliga kvarter. Enligt ny bullerutredning för flygplatsen kommer riktvärdena för flygbuller inte att överskridas.
Liberalerna Timrå	Ubo 11 Forsmon: Anser att området är lämpligt för småhus och parhus.	Synpunkten noteras.
Liberalerna Timrå	Ubo 12 Söråker: Anser att området är lämpligt för småhus och parhus. Seniorboende och åldersintegrerat boende kan också vara lämpligt.	Synpunkten noteras.
Ronny Svensson	Ubo 12 Söråker: Anser att det behövs ett anslutande promenadstråk till Strandpromenaden genom Ubo12, samt att den vägkorridor som reserverades som ny genomfartstrafik säkerställs som bilfritt promenadstråk vid detaljplanering.	Att planera för ett anslutande promenadstråk till Strandpromenaden är en bra idé som ska beaktas i samband med detaljplanering. Om den tidigare vägkorridoren ska bli ett bilfritt promenadstråk får också bedömas.
Socialdemokraterna Timrå och Timrå Norra S-förening	DP8 i Söråker: Anser att detaljplanen märkt DP8 ska ändras så att de outnyttjade byggrätterna ersätts med ett grönområde eller torg. Syftet är att skapa en naturlig samlingsplats och stärka Söråkers centrum.	Synpunkten noteras. Något ställningstagande om ändring av detaljplanen görs inte i ÖP.
Johanna Forsén	Ubo 12 Söråker: Är kritisk till planerna på att ytterligare bostäder byggs mellan Sörviksområdet och havet. Har nyligen köpt tomt och påstår att hon fick veta att det inte fanns några planer på nya bostäder. Utsikten från Sörviksområdet försvinner.	I gällande fördjupade översiktsplan för Söråker Strandstaden redovisas framtida områden för bostäder mellan Sörviksområdet och havet.
Johanna Forsén	Vill att ny förskola byggs i Söråker. En förutsättning för att barnfamiljer ska vilja bo i Söråker.	Nya förskolelokaler planeras inom Ubo 14.
Centerpartiet Timrå	Ubo 13 Gasabäck: Vill att området utgår eftersom det ingår i det produktiva lantbruket.	Ubo 13 kommer inte att utgå. Det allmänna intresset att bygga bostäder i attraktiva lägen väger tyngre.
Liberalerna Timrå	Ubo 13 Gasabäck: Anser att det är ett attraktivt läge för småhus/ parhus endast 3 km från handel och service i Söråker.	Synpunkten noteras.
Socialdemokraterna och Timrå Norra S-förening	Ubo 13 Gasabäck: Anser att området ska utgå ur planen och ersättas med andra. Något motiv redovisas inte.	Ubo 13 kommer inte att utgå. Det allmänna intresset att bygga bostäder i attraktiva lägen väger tyngre.

Miljöpartiet Timrå	Ubo 13 Gasabäck: För att göra området attraktivare bör kollektivtrafiken förbättras.	Det är i linje med riktlinjerna i ÖPn.
Miljöpartiet Timrå	Ubo 14 Söråker vid herrgården: Anser att området i första hand bör prioriteras för seniorboende, men att det även lämpar sig för förskolor.	Kultur- och teknikförvaltningen har fått i uppdrag planera området för förskolor. Om bostäder också inryms är för tidigt att bedöma.
Liberalerna Timrå	Ubo 15 och del av Ubo 16 Vivstavarv: Föreslår att området utvecklas till ett åldersintegrerat boende och redovisar en rad fördelar med det.	Synpunkten noteras. SPF Seniorerna Höstsol Timrå uttrycker liknande synpunkt. Se vidare kommentaren över deras yttrande.
Centerpartiet Timrå	Ubo 15 Sjösvedjan söder om Tallnäs: Vill att området utgår eller avgränsas så att endast kantzonen mot Fagerviksvägen tas i anspråk.	Någon begränsning kommer inte att föreslås. En eventuell begränsning av området får prövas i samband med detaljplanering.
Socialdemokraterna Timrå	Utökning av Ubo 15 Sjösvedjan söder om Tallnäs: Vill att det utreds om det är lämpligt att utöka området längre ner mot stranden.	En eventuell utökning av området får prövas i samband med detaljplanering.
Centerpartiet Timrå	Ubo 16 del a Vivstavarv: Vill att området utgår eller begränsas, så att ingreppen på den produktiva marken begränsas.	Området kommer inte att utgå ur planen. Behovet av att kunna bygga fler bostäder i centrala lägen väger tyngre.
Linus Edström	Ubo 16 Vivstavarv och Q1: Anser att kommunen måste utnyttja sina möjligheter attrahera boende för människor som pendlar. Det måste skapas fler boendemöjligheter nära vatten, inte minst i Vivstavarvsområdet. Föreslår att områdena för Q1 och Ubo 16 utökas och bebyggas med såväl småhus som flerbostadshus. Delar av området där pappersbruket tidigare låg är också lämplig för bostäder. Vill också att lämpliga områden för laddstationer för elbilar tas fram.	Område Q1 kommer att utgå. En utökning av Ubo 16 innebär att påverkan på riksintresset riskerar att bli för stort. Området där pappersbruket tidigare låg får inte bebyggas med bostäder innan sanering till känslig markanvändning har gjorts. Det är en fråga som nuvarande fastighetsägare måste initiera. Se kommentar under avsnitt G och yttrandet från länsstyrelsen
Socialdemokraterna Timrå	Utredningsområde för boende vid Vivstavarv Q1: Anser att området är högintressant för boende och vill att det utreds vidare.	Området utgår som utredningsområde eftersom det inte bedöms lämpligt. Se kommentar nedan avseende yttrande från SCA.
SCA Skog	Utredningsområde för boende vid Vivstavarv Q1: Påpekar att buller från hanteringen vid SCA Östrands vedplan kan verka störande och måste utredas vidare. Tycker att alternativ användning av området bör utredas.	Området utgår som utredningsområde med anledning av skäl som SCA anger och det faktum att det flera kilometer med jordvärmeledningar inom området enligt yttranden från Peder Carlsson och Evert Nilsson.
MittSverige- Vatten& Avfall	Utredningsområde Q1: Anser att det är dåliga förutsättningar för VA-anslutning av dricks och spillvatten. Dagvatten finns inte i området. Utredningar krävs.	Se kommentar över SCA:s yttrande ovan.
Peder Carlsson	Utredningsområde Q1: Informerar om att nio fastigheter har vardera 1200-1500 m långa jordvärmeledningar nedlagda mellan fastigheterna och Poppelallén. De har servitut för dessa. Informerar också att området är extremt vattensjukt.	Se kommentar över SCA:s yttrande ovan.
Evert Nilsson	Utredningsområde Q1: För fram liknande synpunkter som PC och anser att det varken praktiskt eller ekonomiskt att utföra bebyggelse på. Påpekar också risken för bullerstörningar från Östrandfabriken.	Se kommentar över SCA:s yttrande ovan.

Evert Nilsson	Påstår att grundvattentrycket på marken inom Q1 har ökat efter att det nya utskovet i Bergeforsens kraftverk byggdes. Vill att kommunen kontakter kraftbolaget och begär att de utför kontinuerliga mätningar grundvattennivån och att de därefter vidtar åtgärder som minskar olägenheterna med den vattensjuka marken.	Kommunen informerar kraftbolaget om inkomsten synpunkt. Dock är det svårt att förstå att grundvattennivån inom område Q1 skulle ha höjts p.g.a. bygget av utskovet eftersom dämningens gränsen uppströms kraftverket är oförändrad.
Kjell Gidlöf	Äger en stor fastighet i Laggarberg och har idéer om att delar av hans mark kan vara lämplig för bostäder i lantlig miljö.	Gidlöf har lovat att återkomma med konkreta förslag på lämpliga områden som kommunen får ta ställning till. Något område pekas inte ut i ÖP.
Per-Arne Frisk	Föreslår att ett plus- eller trygghetsboende ska få byggas i Solparken mellan Köpmangatan och Mellangatan.	Kommunen äger marken och området utgörs av park enligt gällande detaljplan. En planändring krävs om det ska realiseras. ÖP anger att det är positivt med förtätning i centrum, å andra sidan kan det vara värdefullt att behålla parkområden i centrumkärnan. Det är inte nödvändigt att ta ställning till förslaget i ÖP.
Socialdemokraterna Timrå	Menar att Solparken i centrala Vivsta måste bli ett utvecklingsområde för boende, t.ex. trygghetsboenden.	Se kommentar ovan avseende yttrande från Per-Arne Frisk.
Per Malmberg	Tycker att det verkar som att Ljustorp inte ingår i ÖP eftersom inga områden i Ljustorp är utpekade. Vill därför att planen ska peka ut områden för boende i Ljustorpstrakten. Undrar också varför inte antagen detaljplan för bostäder i Mellberg är redovisad och inte heller pågående detaljplan för bostäder i Fuske.	Kommunen har valt att fokusera på att peka ut nya områden för boende i tätorterna nära kusten eftersom dessa bedöms vara mer attraktiva. Men kommunen ser positivt på privata initiativ till planläggning av bostadsområden i andra delar av kommunen. Antagna detaljplaner i Mellberg och Fuske ska redovisas i utställningshandlingen..
Robert Edén	Anser att det behövs fler boenden i Ljustorp för singelhushåll, för 55+ och för potentiella inflyttande barnfamiljer. Området vid skolan är lämpligt.	Antagen detaljplan i Mellberg ska redovisas i utställningshandlingen. Där finns outnyttjade byggrätter för bostäder. Men kommunen ser positivt på privata initiativ till planläggning av bostadsområden i andra delar av kommunen.
Magnus Munther	Företräder funktionshindrade ungdomar och vuxna genom FUB: Vill att kommunen belyser och planerar för ytterligare särskilda boenden enligt LSS. Menar att det idag tar lång tid (flera år) att få boenden klara och att den tiden kortas om ÖP pekar ut lämpliga platser för särskilda boenden.	Behov av LSS-boenden ska behandlas i arbetet när nya riktlinjer för bostadsförsörjning ska tas fram. I samband med detaljplanering av nya bostadsområden bör också frågan behandlas.
Moderaterna, Timrå	Vill att ett nytt bostadsområde i Söråker läggs till i planen i området mellan väg 684 och väg 690 och redovisar området på karta.	Det föreslagna området omfattas av en detaljplan från 1977 som inte är exploaterad. En anledning har varit att bullernivåerna från flygplatsen skulle överskrida gällande riktvärden, men nya bullerberäkningar visar att området inte kommer att störas av flygbuller. Området har av länsstyrelsen utpekats som ett naturvårdsobjekt med mycket högt naturvärde. Området läggs till i avsnittet ”Outnyttjade byggrätter för bostäder inom gällande detaljplaner i tätorter.”

Socialdemokraterna Timrå och Timrå Norra S-förening	<p>Föreslår två nya bostadsområden mellan väg 684 och 690, i Ala och Torsbodaområdet. Områdena redovisas på karta, benämnda UPO X1 och UPO X2. Det finns behov av att skapa 50+/-seniorboenden i Söråker och något av områdena kan vara lämpligt.</p>	<p>Området UPO X2 är i princip identiskt med det som Moderaterna Timrå föreslår. Se kommentar ovan.</p> <p>Området UPO X1 är till största delen av länsstyrelsen utpekad som ett naturvårdsobjekt med mycket högt naturvärde. Området tas inte med i ÖP eftersom det troligtvis kräver ett nytt samråd vilket fördröjer ÖP-processen ytterligare.</p>
Ronny Svensson	<p>Föreslår ett nytt bostadsområde, samt grönområde, promenadstråk och gång- och cykelväg norr om det lilla industriområdet vid utfarten från Söråker.</p>	<p>Området är i huvudsak detsamma som Moderaterna och Socialdemokraterna förespråkar (UPO X2). Området omfattas av detaljplan från 1977. Se kommentarer ovan.</p>
Socialdemokraterna Timrå och Timrå Norra S-förening	<p>Föreslår ett nytt bostadsområde vid Bölesjön mellan E4 och befintlig järnväg, benämnt UPO X3 på karta. Ser det som ett intressant alternativ för småhus mittemellan Sundsvall och Härnösands centrala delar.</p>	<p>Området kommer att sakna närhet till skolor och förskolor och annan viktig service. En lokalisering i området är inte i linje med föreslagen utvecklingsstrategi. Kräver förmodligen nytt samråd vilket fördröjer ÖP-processen ytterligare. Området tas inte med i ÖP.</p>
Moderaterna i Timrå	<p>Vill se fler boendeområden vid Tynderösundet, samt att det i planen ska tas med muddring av västra inseglingen till Tynderösundet. Det skulle öka tillgängligheten till sundet och öppna upp för spännande utvecklingsidéer.</p>	<p>Hela norra sidan av Tynderösundet är föreslaget som LIS-område. Kommunen äger ingen mark vid sundet vilket medför att planering för nya bostäder måste ske genom privata initiativ. Om kommunen vill ta en mer aktiv del i utvecklingen av området vid Tynderösundet måste det tydliggöras politiskt. Om en muddring av kanalen bidrar till en spännande utveckling är svår att förutsäga. Muddring av kanalen kräver vattendom och tillstånd enligt miljöbalken. ÖP kompletteras med uppgift om att muddring av västra inseglingen kan förbättra tillgängligheten till sundet för större båtar.</p>
PRO Ljustorp och SPF Seniorerna Höstsol Timrå	<p>Befolkningen i Ljustorp minskar eftersom de äldre som inte kan bo kvar i egna bostäder tvingas flytta till centralorten. Föreslår att område för senior-/äldreboende reserveras i Höglandsområdet där slalombacke funnits.</p> <p>Påtar också att det finns en lämplig plats vid Bydegården.</p>	<p>Marken i Höglandsområdet är privatägd. Kommunen tar inga initiativ till att bygga bostäder för äldre i Höglandsområdet. Riktlinjerna i ÖP anger att önskemål om detaljplanläggning från privata aktörer får prövas via planbesked.</p> <p>I området norr om brandstationen finns en detaljplan som medger bostadsbebyggelse. Det ska redovisas i utställningshandlingen.</p>
Ljustorp sockenförening	<p>Vill att flerbostadshus lokaliseras på kommunal mark i Ljustorp bakom brandstationen, med inriktning mot äldre men även för andra åldrar.</p>	<p>Område med detaljplan som uppfyller önskemålet finns redan. Frågan om kommunen eller Timråbo ska bygga bostäder får prövas i annat sammanhang.</p>
SPF Seniorerna Höstsol Timrå	<p>Fokuserar på utveckling och placering av olika typer av boenden för äldre. Anser att avsaknaden av alternativ till egna villan gör att äldre bor kvar och unga flyttar. Detta gäller särskilt i Ljustorp och Söråker.</p> <p>Instämmer i synpunkterna från PRO Ljustorp.</p>	<p>Beträffande boende i Ljustorp, se yttrandet ovan.</p>

	<p>För Söråker redovisas två alternativ. Alternativ 1 är i närheten av Strandbo, alternativ 2 är söder om Centrumvägen nedanför ICA-butiken.</p> <p>För Timrås tätort anser de att ett äldrecenter bör skapas som rymmer både ett demens/vård- och omsorgsboende och ett trygghetsboende. Det kräver ett relativt stort markområde och Ubo 15 och delar av Ubo 16 bedöms vara mycket lämpliga; med närhet till kollektivtrafik, rekreationsområden och soligt läge.</p>	<p>Förslagen i Söråker ligger inom områden med detaljplan. Förslagen vidarebefordras till Socialförvaltningen.</p> <p>Förslagen att lokalisera äldrecenter inom Ubo 15 och Ubo 16 är intressant och lämnas till Socialförvaltningen. Det är dock inte nödvändigt att precisera boendeformer och bostadstyper i ÖP. Om förslaget gillas kan en tydligare precisering göras.</p>
Liberalerna Timrå	<p>Anser att följande Ubo-områden ska prioriteras; Ubo 8, 10, 11, 12, 13, 15 och del av Ubo 16.</p> <p>Har generella synpunkter på att bör byggas parhus, radhus etc på små tomter som ger möjlighet för äldre att lämna sina för stora villor. Härigenom kan barnfamiljer flytta in i dessa.</p>	<p>Ubo 8 utgår med hänsyn till inkomna synpunkter att jordbruksmark tas i anspråk. Prioritering av utbyggnad görs inte i ÖP.</p> <p>Synpunkten angående bostadstyper noteras. I ÖP tas normalt inte ställning till bostadstyper och liknande, men det är bra om boendetyper varierar så att de passar olika målgrupper.</p>
Ronny Svensson	<p>Anser som inflyttad "sörlänning" att Söråker och i viss Fagervik är de mest attraktiva bostadsområdena i kommunen.</p>	<p>Synpunkten noteras.</p>

E. Synpunkter på näringslivsområden (Unä 1-5), omvandlingsområden och besöksnäring

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
SCA Skog	<p>Unä 1Södra Stordalen: Generellt sett är SCA positiv till alla utpekade näringslivsområden. Bolaget anser att en ny trafikplats på E4 är viktig för att området ska kunna exploateras eftersom nuvarande infart medför transporter genom bostads-bebyggelse. Detta oberoende av en framtida järnväg genom området. SCA äger del av det utpekade området.</p>	<p>Området utgår ur ÖP. Huvudskälen är att den av Trafikverket föreslagna preciseringen av ny järnväg för att kunna lokalisera en virkes-terminal i området innebär stor påverkan på bostäderna i Norrberge och Stordalen. Kommunen delar uppfattningen att trafikförsörjningen till området är viktig att lösa för att inte försämra boendemiljöer med ökad andel tung trafik.</p>
Markku Marklund med skrivelse som under- tecknats av ca 50 personer boende i Norr- berge och Stordalen. Totalt 17 separata yttranden	<p>Unä 1Södra Stordalen: I skrivelsen på fyra sidor motsätter sig skribenten helt anläggandet av industriområdet enligt förslaget i ÖP. Anser att det finns andra områden som är mindre miljö-känsliga och mer lämpliga. Ett genomförande kommer att drabba kommunens boende med stora negativa konsekvenser. Argument mot förslaget är bl a följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Populärt natur- och rekreationsområde ödeläggs. - Fritidsfisket nedströms kraftverket påverkas och skadas. - Ligger delvis inom riksintresset naturvård. - Olycks- och miljörisker kommer att öka genom ökad godstrafik via järnväg, landsväg och inom området. - Fritidsboende i Hästudden påverkas. 	<p>Området utgår ur ÖP eftersom en ny järnväg kombinerad med ett nytt näringslivsområde innebär stor påverkan på bostäderna i Norrberge och Stordalen.</p> <p>Innan beslut om var den nya järnvägen ska lokaliseras kommer någon alternativ ny markanvändning inte att föreslås.</p>

	<p>- Förslaget stämmer inte överens med kommunens folkhälsoprogram 2016-2019, där målet om demokratisk delaktighet och möjlighet till inflytande skulle direkt motverkas om förslaget genomförs trots tydliga protester från närboende.</p> <p>Har också synpunkter på MKB:n och anser att den är mycket bristfällig.</p> <p>Föreslår alternativ lokaliseringsområde i Torsboda.</p> <p>Vill istället att kommunen underlättar för bostadsetableringar i Norrberge och Stordalen med 20-talet tomter samt förbättrar trafik-säkerhet med övergångsställen och gång- och cykelbanor.</p>	
Hästuddens samfällighetsförening	Unä 1 Södra Stordalen: Se ovan.	Området utgår. Se föregående kommentar.
Moderaterna, Timrå	Unä 1 Södra Stordalen: Anser att andelen industriområden i kommunen bör begränsas och befintliga områden bör förtätas innan nya områden upplåts. Är tveksamma till att Unä 1 är lämpligt och menar att alternativ användning är bostäder eller LIS-område. Viktigt att ÖP anpassas till lokaliseringen av framtida järnväg.	Området kommer att utgå ur ÖP eftersom en ny järnväg kombinerad med ett nytt näringslivsområde innebär stor påverkan på bostäder i Norrberge och Stordalen. Innan beslut om var den nya järnvägen ska lokaliseras kommer någon alternativ ny markanvändning inte att föreslås.
Miljöpartiet, Timrå	Unä 1 Södra Stordalen: Anser att området inte exploateras i första hand, eftersom det delvis ligger inom riksintresse för naturvård och är ett populärt rekreationsområde.	Området utgår ur ÖP. Se kommentarer ovan.
Lars Bergman	Unä 1 Södra Stordalen: Anser att området är mer lämpligt för bostäder. Anser att Timrå industriområde är väldigt dåligt utnyttjat och att det finns stora möjligheter till förtätning.	Området utgår ur ÖP. Se kommentarer ovan. På sikt är inte outnyttjad mark inom Timrå industriområde tillräckligt.
Matilda Lindmark	Unä 1 Södra Stordalen: Motsätter sig en utveckling av näringslivsområdet. Anser att planen endast redovisar två fördelar med området men att nackdelarna är desto fler. Låt istället området utvecklas med fler bostäder. Områdets naturvärden och närheten till laxfisket är viktigt.	Området utgår ur ÖP. Se kommentarer ovan.
Liberalerna Timrå	Unä 2 Såggrundet, Midlanda: Anser att det strategiska läget gör att det ska prioriteras. Ett kommunalt avlopp är nödvändigt för vidare utveckling. Området kring Y:et kan utvecklas till en turistmagnet med restaurang och camping.	Synpunkten noteras. I och med att Unä 1 utgår ur planen är det angeläget att prioritera fortsatt planering av Såggrundet.
MittSverige-Vatten&-Avfall	Unä 2 Såggrundet, Midlanda: Håller med om att en utredning måste ligga till grund för en ev. anslutning till allmänt VA. Utredningen bör belysa hur anslutning sker av befintliga och tillkommande verksamhetsutövare.	Instämmer att en sådan utredning ska prioriteras liksom utredning om risken för översvämningar och behov av invallning.
Miljöpartiet, Timrå	Unä 2 Såggrundet, Midlanda: Anser att planen ska kompletteras med skrivningar om att området vid Y:et görs till ett centrum för turism, med bl a ett naturum.	Synpunkten noteras och får tas med i fortsatt planering.

Socialdemokraterna Timrå och Timrå Norra S-förening	Föreslår ett nytt område i Rumpgården söder om E4 och nordost om Torsboda. Området är benämnt UNÄ X2 på bifogad karta. Området anses lämpligt för service och kontor. Läget mittemellan två städer bedöms bra och dessutom med goda kommunikationer	Området finns med i ännu gällande fördjupade översiktsplan för Söråker Strandstaden och fanns även med i tidigare förslag till ny ÖP 2010. Trafikverket har tidigare uttalat att de inte kommer att finansiera den trafiksäkra anslutningen från E4 som krävs. Eftersom Unä 1 Stordalen utgår förs Rumpgården in som ett nytt näringslivsområde.
PRO Ljustorp och SPF Seniorerna Höstsol Timrå	Anser att fisket är den största turistmagneten i Ljustorp men att det finns få möjligheter att parkera för de som vill fiska längs ån. Vill därför att det ordnas med rastplatser och parkeringar för bl a husbilar längs med väg 681.	Behov av att bygga parkeringsplatser längs väg 681 är inte fråga som ska prövas i ÖP. Den får hanteras av annan förvaltning inom kommunen som arbetar med utveckling av besöksnäringen.

F. Ägare av fastigheter inom LIS-områden (Ula 1 – Ula 16) och övriga synpunkter som rör LIS-områden

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
SCA Skog	Ula 2 Bredsjön: Stöder förslaget på LIS-område. Ser gärna att närliggande fastighetsägare förvärvar SCA:s mark närmast sjön.	Noteras.
Anita Wiklander	Ula 4 Bölesjön: Stöder förslaget på LIS-område.	Äger all mark inom LIS-området.
Maj Sandell	Ula 6 Lill-Bandsjön: Stöder förslaget på LIS-område.	Noteras.
SCA Skog	Ula 8 KogrunDET vid Indalsälven: Stöder förslaget på LIS-område.	Området utgår ur ÖP eftersom det finns risk att delar av området översvämmas vid 100-årsflöden samt att det ligger inom riksintresse för naturvård. Dessutom bedöms det inte finnas tillräckliga skäl för att medge dispens från strandskyddet. Riksintressets kärnvärden bedöms också kunna påtagligt skadas.
Rolf Eriksson	Ula 8 och Ula 9 i Indalsälven: Undrar vad som avses med en ”byggnad med höga värden”, eftersom det står att byggnader med höga värden som riskerar att drabbas av översvämningar ska lokaliseras utan för riskzonen.	Ula 8 kommer att utgå ur planen bl a eftersom området riskerar att översvämmas. Riktlinjerna i kapitel 5 förtydligas i det avseendet.
Socialdemokraterna Timrå	Ula 10 Grönudden: Vill att det skrivs in i planen att det ska bli möjligt att etablera en camping på platsen.	Med anledning av länsstyrelsens synpunkter görs området till ett utredningsområde. Den skrivning som står i ÖP är tillräcklig: ”... eller att kunna erbjuda service och boende för de som vill besöka Indalsälvens naturreservat.” Om camping är lämplig får prövas i samband med bygglov eller detaljplan.
Lars Bergman	Ula 10 Grönudden: Vill att området utökas något, så att den yttersta spetsen av udden läggs till. Där finns en pir som är en av de sista lämningarna från flottningsperioden. Om den restaureras blir den en utmärkt fiskeplats.	Med anledning av länsstyrelsens synpunkter görs området till ett utredningsområde. Då får en eventuell utökning av området prövas.
Yvonn Larsson	Ula 11, 12,13 längs kusten. Föreslår att en gång- och cykelbana ska byggas längs kusten från Strandpromenaden i Söråker till Åstön.	Äger fastighet inom Ula 11 Bådasundet. Det har kommit in förslag på såväl gång- och cykelvägar som vandringsleder längs kusten.

		Kommunen får ta ställning om en särskild utredning ska genomföras tillsammans med berörda markägare och andra intressenter. Något ställningstagande i frågan behövs inte i för att ÖP ska kunna antas.
Mats o Benita Lidén	Ula 11 Bådasundet: Föreslår en lite utökning av området österut. Området har tidigare använts av militären men har nu avvecklats och marken har iordningställt så att den lämpar sig för bebyggelse.	LIS-området utökas enligt förslag. Lämpligheten för bebyggelse prövas slutligt i samband med detaljplanering.
Svenska kyrkan	Ula 12 Ödsviken: Är positiva till förslaget och vill medverka till utvecklingen av området.	Kyrkan äger stor del av marken inom det föreslagna området. Synpunkten noteras.
Per Söderberg	Utökning av Ula 12 Ödsviken: Vill att nytt mindre område skapas på den östra sidan av viken österut. Det ger möjlighet för 2-4 tomter till.	Förslaget accepteras. Bebyggelse finns redan i det föreslagna området varför några ytterligare hus inte bedöms påverka syftet med strandskyddet. Området berör drygt 100 meter av stranden.
Roger Strandberg	Ula 13 Tynderösundet: Stöder förslaget på LIS-området.	Noteras.
Ulla Nilsson	Ula 13 Tynderösundet: Är positiv till förslaget. Anser att det behövs avverkningar efter hela strandremsan. Då blir det en vacker farled. Har en dröm om att få en öppningsbar bro.	Noteras. Avverkningar kan göras av fastighetsägare inom ramen för gällande lagstiftning.
Claes-Eric Selling	Ula 13 Tynderösundet: Stöder förslaget men vill att området utökas så att hela hans fastighet inryms.	Någon utökning behövs inte eftersom området täcker in strandskyddsområdet som är 100 meter
Karin o Bert Viklund	Ula 13 Tynderösundet: Stöder förslaget på LIS-området och behovet av detaljplanering.	Noteras.
Rolf Åström	Ula 13 Tynderösundet: Är generellt positiv till att LIS-områden pekats ut i planen, men anser att det saknas förutsättningar för att nå samsyn om utveckling med berörda grannar. Anger en del andra synpunkter bl.a. vid avsteg från det generella strandskyddet ska inverkan på tredje part beaktas.	För att dispens ska kunna ges måste normalt områden detaljplaneras så att hållbara lösningar för t.ex. VA och vägar kan uppnås. Det är upp till berörda fastighetsägare att initiera planläggning för komplettering av t.ex. boende vid Tynderösundet.
Moderaterna i Timrå	Ula 13 Tynderösundet: Vill att fler boendeområden skapas vid Tynderösundet.	Se kommentarer under avsnitt D, sid 41.
Andreas Sjödin Fastigheter AB	Ula 15 Norråkersviken, Åstön: Ägaren ställer sig positiv till en exploatering och utveckling av området och vill hitta samarbeten med övriga intressenter i området.	Beröringspunkter finns med Ula 14 inom Åstöns naturreservat. Information delges till näringslivskontoret som leder projektet "Ringar på Vattnet" som bl.a. syftar till att utveckla besöksnäringen inom naturreservatet.
Moderaterna i Timrå	Ula 14 Åstön: Vill att hela naturreservatet görs till ett LIS-område.	LIS-områden ska ligga inom strandskyddat område som är utökat till 200 meter på denna del av Åstön.
Miljöpartiet i Timrå	Ula 14 Åstön: Anser att eventuella servicebyggnader bör uppföras i timmer så att de liknar de sjöbodars som finns i Skeppshamn	Synpunkten noteras.
Miljöpartiet i Timrå	Ula generellt: Anser att utpekade Ula-områden bör vara ett bra stöd för företag inom besöksnäringen.	Synpunkten noteras.

Socialdemokraterna och Timrå Norra S-förening	Anser att utveckling av områden i strandnära lägen bör ske med stor försiktighet så att störningar med på frilufts- och turistaktiviteter blir så små som möjligt.	Det är väldigt få områden i kommunen som föreslagits som utvecklingsområden i strandnära lägen. Den slutliga prövningen om dispens kan ges sker när bygglov ska beviljas eller detaljplaner antas.
Thomas Bergman	Anser att ett område mitt emot Bogrundet på norra stranden av Sörån, ska vara ett utvecklingsområde för rekreation. Påstår att området är en "vit fläck" på ÖP-kartan. Då öppnas en möjlighet för besöksnäringen vid Y-et att turister kan guidas ut till de yttre delarna av Deltat.	I markanvändningskartan för ÖP är det aktuella områdets användning Grönområde, vilket innebär att det är till för rekreation och kan utvecklas i den riktningen. Området ligger inom riksintressen för naturvård och friluftsliv vilket måste beaktas.
Ronny Svensson	Ula 8, 9, 10, 13, 14, 15: Anser att det är utmärkt med LIS-områden som kan stärka turismen.	Ula 8 kommer att utgå eftersom höga naturvärden finns i området.

G. Synpunkter på infrastruktur, kommunikationer och kollektivtrafik

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
Therese Zetterberg	Vill att trafiksituationen för oskyddade trafikanter förbättras efter väg 690 (Ala-Torsboda). Vägen är smal och hastighetsefterlevnaden är dålig.	Väg 690 är en statlig väg. Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie för den aktuella vägen, liksom för vägen mellan Söråker och Åstön. Några beslut om åtgärder som ska genomföras finns inte i dagsläget.
Thomas Bengtsson	Påtar också behovet av gång- och cykelbanor längs Centrumvägen i Söråker. Anser också att ny lösning för genomfartstrafiken måste undersökas, inte minst mot bakgrund av att nya bostadsområden planeras.	Se ovan beträffande åtgärdsvalsstudie. Kommunen vill inte ha någon ny genomfartsväg mellan Centrumvägen och havet. En ny genomfart skulle få mycket lågt trafikflöde.
Ida Lindström	Anser att det behövs en bredare och säkrare väg mot Tynderö, samt en cykelbana. Vill att kommunen agerar kraftfullt mot Trafikverket.	Kommunen har påtalat behoven under flera år. Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie för vägen mellan Söråker och Åstön. Några beslut om åtgärder som ska genomföras finns inte i dagsläget.
Centerpartiet genom Anita Hellstrand	Anser att vägen mot Tynderö måste få en cykelbana. Det finns inte ens en vägren att cykla på.	Se kommentar ovan.
Centerpartiet Timrå	Anser att skrivningen om vägen från Söråker mot Tynderö måste bli tydligare. Anser att breddning är det bästa alternativet. Vill också att det ska byggas en väg genom Söråker.	Kommunen har påtalat behoven under flera år. Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie för vägen mellan Söråker och Åstön. Några beslut om åtgärder som ska genomföras finns inte i dagsläget. En ny genomfart genom Söråker mellan nuvarande Centrumvägen och havet enligt tidigare förslag i fördjupad översiktsplan är inget bra alternativ eftersom det skapar nya barriärer.
Socialdemokraterna Timrå och Timrå Norra S-förening	Anser att en viktig fråga för att kunna realisera ÖP:s utvecklingsplaner i Söråker och mot Tynderö, är att i närtid åtgärda genomfartsleden. De vill att ett utredningsarbete avseende eventuell sträckning av vägen snarast ska startas.	Kommunen har påtalat behoven under flera år. Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie för vägen mellan Söråker och Åstön. Några beslut om åtgärder som ska genomföras finns inte i dagsläget.

Ronny Svensson	Vill att kommunen verkar för en förbifart Söråker eftersom Centrumvägen delar Söråker i två delar. När en ny järnväg byggs kan den gamla järnvägen vara lämplig för en förbifart.	En ny förbifart kommer att få lite trafik och kommer inte att bli samhällsekonomisk lönsam även med stor trafikökning.
Centerpartiet Timrå	Vill att vägarna (691 och 693) ut mot Åvikebruk förbättras.	Trafikverket har gjort underhållsinsatser på vägen. Kommunen har fört fram önskemål om att vägen ska beläggas, men länsstyrelsen har inte varit intresserade av att prioritera detta.
Centerpartiet Timrå	Vill att väg 681 Lagfors- Bredsjön-Slättmon mot Liden prioriteras eftersom det går mycket tung trafik på vägen.	Bärlighetssatsningar på länets vägar prioriteras av en regional bärlighetsgrupp med företrädare för näringslivet tillsammans med Trafikverket. Trafikverket kommer att förbättra vägen under 2017.
Eva Bronell	Vill att det görs övergångsställen längs Berglundavägen genom Sörberge, speciellt vid Sibylla.	Det pågår ett arbete med en ny detaljplan som syftar till att förbättra trafiksäkerheten längs Berglundavägen, med särskilda cykelbanor, avsmalning av körbanan med mera.
Evert Nilsson	Vill att när den nya järnvägen byggs ska olika åtgärder vidtas så att bullret från tågtrafiken minskar.	Trafikverket ansvarar för att gällande riktvärden för buller från tågtrafiken på järnvägen ska klaras.
Johanna Forsén	Vill inte att någon ny väg byggs genom Söråker. Förbättra istället den befintliga. Vill att vägen mot Tynderö- Åstön görs bredare och att en ny cykelväg byggs.	Inga planer på ny väg mellan havet och Centrumvägen redovisas i planen. Kommunen instämmer i att den befintliga vägen ska förbättras. Kommunen försöker få landstingsregionen att prioritera investeringar för att vägen ska få högre standard.
Moderaterna, Timrå	Vill att förlängning av gång- och cykelbanan från Timrå kyrka och söderut mot Birsta /Sundsvall prioriteras.	Planen kompletteras med denna gång och cykelväg. Endast ca 5% av sträckan är i Timrå kommun och för att syftet ska uppnås krävs att Sundsvall kommun också prioriterar denna åtgärd. Se yttrande från Sundsvalls kommun.
Miljöpartiet, Timrå	Anser att förslaget att utveckla ett attraktivt sammanhängande gång- och cykelvägnät är bra. Vill att kommunen särskilt verkar för att en gång- och cykelväg över Indalsälven prioriteras högt.	Synpunkten noteras. Kommunen har vid flera tillfällen till Trafikverket fört fram behovet av gång- och cykelväg över Indalsälven men hittills inte fått gehör.
Miljöpartiet, Timrå	Anser att avsnittet om kollektivtrafik bör kompletteras med att laddstationer för elbilar ordnas på pendlingsparkeringar och knutpunkter för kollektivtrafik	Synpunkten noteras. I kapitel 5 införs en riktlinje avseende krav på att behovet av laddinfrastruktur ska utredas i samband med detaljplanering av offentliga ytor. Att förse viktiga kollektivtrafiknoder med laddinfrastruktur är viktigt, men något utpekande av platser är inte lämpligt att göra i ÖP.
Moderaterna, Timrå	Vill att en ny gång- och cykelbana byggs längs från Laggarberg till gamla E4 i Skönvik parallellt med Märlobäcken.	Det är mer angeläget att bygga en gång- och cykelbana längs väg 684, något som kommunen fört fram till Trafikverket.
Moderaterna, Timrå	Vill att kommunen tydligt tar ställning för ett dubbelspår mellan Sundsvall och Härnösand. Vill att byggandet av ny järnväg ska ske med minsta möjliga intrång. Vill därför att de djupa schakt som uppstår där järnvägen ska sänkas i förhållande till nuvarande marknivå ska åter-	Trafikverket har bedömt att det inte är nödvändigt med dubbelspår. Flera långa mötestationer planeras. Dubbelspår genom kommunens tätortsområden riskerar att barriäreffekterna blir större och fler byggnader och bostäder måste lösas in.

	ställas genom att järnvägsspåret överbyggs av kulvert eller liknande. Då kan marken ovanför användas och barriäreffekterna minskas.	Instämmer i att kommunen måste verka för att Trafikverket i kommande järnvägsplaner redovisar hur påverkan på bebyggelse ska minimeras.
Miljöpartiet Timrå	Anser att kommunen har allt att vinna på ett samarbete med sina grannkommuner i att enas om en etapputbyggnad av järnvägen har högsta prioritet.	Samarbete pågår med grannkommuner och Trafikverket. Kommunen anser att etappen Birsta-Timrå station ska prioriteras först.
Socialdemokraterna Timrå och Timrå Norra S-förening	Anser att det är viktigt att den nya järnvägen får en väl planlagd anslutning till industrispåret mot Söråkers hamn.	Av Trafikverkets beslut efter genomförd järnvägsutredning framgår att anslutning till befintliga industrispår ska säkerställas, men den lösning som Trafikverket förordar innebär att Trafikverket vill överlämna befintlig järnväg till annan huvudman från Sörberge Norra till befintligt industrispår i Fjäl.
Moderaterna, Timrå	Vill att kommunen verkar för att återfå busstrafik efter gamla E4 mot Birsta. Även i Fagervik och på andra håll i kommunen.	I ÖP finns riktlinjer om kollektivtrafik. Beslut om utökade busslinjer eller ökad turtäthet tas dock i annat sammanhang.
Centerpartiet Timrå	Flygplatsen: Vill att möjligheterna att förlänga start- och landningsbanan prövas då den nya järnvägen ska byggas och det blir över mycket bergkross från tunnelbyggnationer.	Frågan får aktualiseras när beslut finns på när järnvägsutbyggnaden ska påbörjas. Flygplatsbolaget får meddela om intresse till banförlängning finns.
Ljustorp socken- förening	Vill att det satsas på bytespunkter och pendlarparkeringar på allmänna vägen i Ljustorpsområdet. Detta för att kunna satsa på mobil samåkning.	Synpunkten får behandlas i särskild ordning i samråd med lokala organisationer.

H. Övriga synpunkter

Synpunkt från	Ämne/synpunkt	Kommunens kommentar
Robert Edén	Vill att inledningen av ÖP ska göras om och ifrågasätter varför det står att det ska fokuseras på centralorten. Landsbygden är en stor och viktig del av kommunen.	Kommunen bedömer att förutsättningarna för ökad tillväxt är störst om nya bostäder och näringslivsområden prioriteras i anslutning till de kustnära tätorterna.
PRO Ljustorp och SPF Seniorerna Höstsol Timrå	Anser att ÖP helt saknar utvecklingsplaner för Ljustorp och måste revideras. Redovisar bl a. den kraftiga befolkningsminskningen och nedläggning av pensionärshem.	Det stämmer att ÖP inte innehåller några stora planer för att utveckla Ljustorp. Utveckling måste i första hand initieras av lokala intressenter. Kommunen prioriterar för närvarande att offentlig service, äldreboenden m.m. koncentreras till centralorten.

<p>Ljustorp socken-förening</p>	<p>Ser positivt på att kommunen vill samarbeta med lokala organisationer och företag i syfte att verka för en utveckling av landsbygden. Anser dock att ÖP saknar en genomtänkt utveckling av landsbygden. För att få en levande landsbygd med arbete, service och bofasta människor krävs det en aktiv planering och utveckling från kommunens sida. Anser att riktlinjerna för bebyggelse på landsbygden mer verkar försvåra istället för att underlätta för ny bebyggelse.</p> <p>Anser att texten i ÖP på sid 23 avseende orsaken till befolkningsminskningen är en avsevärd förenkling. En annan orsak är bristen på boende och olika typer av boenden.</p> <p>Anser att lokalisering av bebyggelse ur ett hållbarhetsperspektiv också kan ske på landsbygden och inte bara i tätorter. Anser att planen målar upp en negativ bild av landsbygdens utveckling som de motsätter sig och både restriktionen av planläggning av bostadsområden utanför tätorten.</p> <p>Yttrandet redovisar också flera förslag på utvecklingsmöjligheter i Ljustorpsområdet.</p>	<p>I kap 7 under avsnittet ”Riktlinjer för ny bebyggelse på landsbygden” finns följande text: ”Önskemål om detaljplanläggning från privata aktörer får prövas via planbesked. // Kommunen ser positivt på att nya bostäder byggs på landsbygden i närheten av befintlig bebyggelse som innebär att fler bosätter sig permanent i kommunen.”</p> <p>Kommunens markinnehav i Ljustorp är mycket begränsat och därför har inga områden för nya bostäder föreslagits. Några förslag från privata markägare har inte heller kommit till kommunen under de senaste sex åren, förutom i Fuske.</p> <p>Kommunen bedömer att byggkostnaderna för nyproduktion av hyresrätter för närvarande innebär hyror som vida överstiger nuvarande hyresnivåer, men ÖP hindrar inte privata initiativ att bygga bostäder.</p>
<p>Centerpartiet Timrå</p>	<p>Om utvecklingsstrategin: Anser att meningen ”Även nya flerbostadshus bör byggas på åkermarken nära Södra Fagerviksvägen.” bör strykas eller skrivas om. Endast jordbruksmark mot kantonerna bör få tas i anspråk.</p>	<p>Det bedöms vara viktigare att hitta platser i attraktiva lägen för nya bostäder i centrala områden varför någon restriktion enligt synpunkten inte föreslås.</p>
<p>Liberalerna Timrå</p>	<p>Anser att det är av största vikt att bostadsbyggandet kommer igång, så att målen i Vision 2025 kan uppnås. Det är också viktigt att utveckla besöksnäringen i attraktiva lägen.</p>	<p>Någon annan uppfattning har inte kommunen.</p>
<p>Socialdemokraterna och Timrå Norra S-förening</p>	<p>Utvecklingsstrategin: Anser att punktsatsen om att skapa attraktiva boendemiljöer främst i våra tätorter signalerar en satsning på främst urbanisering, vilket riskerar en utarmning av landsbygden.</p>	<p>ÖP har en bra balans mellan bostadsområden i kommunens mindre tätorter och i centrala Timrå. Planförslaget hindrar inte utveckling på landsbygden om privata initiativ görs. Utvecklingsstrategin ändras inte.</p>
<p>Miljöpartiet, Timrå</p>	<p>Anser att man bör styra mot ett ekologiskt hållbart byggande i kommunen, genom att bygga mer hus i trä samt stimulera byggherrar att installera solceller på hustaken.</p>	<p>ÖP tar inte ställning till dessa frågor. Önskemålen får hanteras i markanvisningsavtal med byggherrar.</p>
<p>Miljöpartiet, Timrå</p>	<p>Vill att kollektivtrafiken ska utökas till nya bostadsområden för att öka deras attraktivitet.</p>	<p>Detta uttrycks i ÖPs riktlinjer för boendemiljö.</p>
<p>Miljöpartiet, Timrå</p>	<p>Anser att planen bör innehålla beskrivningar och krav på klimatanpassningar för utvecklingsområden för boende och företagande samt för kommunikationer</p>	<p>Eventuella ytterligare krav utöver de riktlinjer som finns får ställas i samband med detaljplanering och markanvisningsavtal.</p>
<p>Miljöpartiet, Timrå</p>	<p>Anser att riktlinjerna för turism bör utvecklas eftersom turismen växer starkt i Sverige.</p>	<p>I kap. 2 anges en utvecklingsstrategi för turismen som tillgodoser synpunkten.</p>

Socialdemokraterna och Norra S-förening	Anser att kommunen ska peka ut lämpliga områden för turism och företagande kring detta utan det stör eller förstör natur. Ger exempel på vad som bör tillåtas. Inga områden föreslås.	Många av de LIS-områden som pekas ut kan ge dessa möjligheter.
Socialdemokraterna Timrå	Vill att Åstöns naturreservat ska upphöra och istället ombildas till ett kommunalt friluftsområde. Anser att områdets nuvarande status gör området otillgängligt och att en ombildning ökar möjligheterna friluftslivsanknuten utveckling av besöksnäringen och ökad attraktionskraft för Timrå.	I ÖP kan inget beslut tas om upphävande av naturreservatet. Ett särskilt uppdrag angående föreslagen ombildning får ges till lämplig nämnd.
Moderaterna Timrå	Vill att Åstöns naturreservat upphävs, och att hela området görs till ett rekreationsområde.	Se kommentar ovan.
Miljöpartiet, Timrå	Anser att kommunen bör ta fram en avfallsplan som kräver att organiskt avfall för produktion av biogas utsorteras.	Denna fråga hanteras av kultur- och teknikförvaltningen
Centerpartiet Timrå	Vill ha ett tillägg i kap. 3 "Omvärldsrelationer" till skrivningen om att världen urbaniseras. Förslaget lyder: "Vi ser en trend där människor med högre utbildning och med arbeten där de med ny teknik och arbetssätt inte längre är så lägesbundna som söker sig till områden med bra kommunikationer, brett utbud av fritidsaktiviteter i naturnära och attraktiva miljöer." Meningen borde stämma bra för vår kommuns utveckling anser man.	Inget tillägg görs. Globalt sett är urbaniseringen stark, och så har den även varit i Sverige. Minskad offentlig och privat service är något som länge kännetecknat landsbygden. Den trend som anges i yttrandet finns nog, men mottrenderna är fortfarande starkare vilket inte minst syns i form av minskad befolkning på landsbygden.
Centerpartiet Timrå	Vill ha ett tillägg till kap. 4 "Förutsättningar och utmaningar". Tillägget syftar till att kommunen ska tillåta innovativa och alternativa boenden i våra kommundelar med ett kretsloppstänk, t.ex. lågenergihus med 4-6 lägenheter i två plan.	Riktlinjerna i kap. 5, sid 29 ger förutsättningarna för detta. Det finns inget som hindrar att detta genomförs. ÖP tar dock inte ställning till boendeformer och tvingande val av byggnadsätt och energisystem.
Centerpartiet Timrå	Vill ha ett tillägg till riktlinjen under "Bebyggelse generellt" avseende värdefulla odlingslandskap. Förslaget lyder och där tillägget är understruket: "Värdefulla odlingslandskap och brukad jordbruksmark av god beskaffenhet ska undvikas vid planering av ny bebyggelse, <u>de områden där nya bostäder föreslås i denna plan ska grundligen utredas om markens värde för det produktiva lantbruket. Intrånget ska begränsas så att den mark som inte tas i anspråk även fortsättningsvis går att bruka rationellt.</u> "	För att minska intrång i jordbruksmarken kommer två av fem föreslagna Ubo-områden att utgå. Någon ändring av riktlinjen föreslås inte.
Centerpartiet Timrå	Vill ändra riktlinjen om landsbygdsutveckling avseende täckning, tillgång till och kapacitet för bredband och telefoni. Ordet "bör" ändras till "ska".	Ordet "bör" används eftersom kommunen inte har rådighet över denna fråga och tillgång till bredband är inget som kan regleras i en ÖP.
Centerpartiet Timrå	Har förslag på tillägg till skrivningarna under rubriken "Skogsmarken är viktig för det rörliga friluftslivet" om allemansrätten och våra skyldigheter att använda den med omtanke. Vill också ha ett tillägg till texten under rubriken "Gles bebyggelse" där det ska poäng-	Tillägg enligt förslaget görs. Tillägg i texten görs.

	teras att det är särskilt viktigt tillgången till bredband och mobil telefoni fungerar tillsammans med en grundservice. Då kan varor och tjänster beställas och levereras.	
Centerpartiet Timrå	Föreslår ett tillägg till meningen om vattenföringen i Ljustorpsån på sid 84. Lägg till ”och Lagfors kraftverk”.	Tillägget görs.
Olof Nilsson	Påstår att luftkvaliteten är dålig i de inre delarna av Timrådalen och påstår att det finns hemliga mätningar som bekräftar detta. Vill att mätupprustning sätts upp vid skolan i Laggarberg.	Luftkvaliteten i centrala Timrå har förbättrats enligt mätningar. Påståendet att det finns hemliga mätningar och synpunkten om mätutrustning överlämnas till miljökontoret.
Olof Nilsson	Påstår att förorenat avloppsvatten breddar ut i Hamstasjön innehållande bl a PCB samt att man kan anta att det är läckage av arsenik från Landstingets tidigare snickeri och impregneringsanläggning i Hamsta. Det påverkar det föreslagna bostadsområdet Ubo 1.	Frågan om bräddning av förorenat avloppsvatten till Hamstasjön överlämnas till vattenbolaget för besvarande. Ubo 1 kommer att utgå ur planförslaget.
Olof Nilsson	Vill att det utreds om det inre av Timrådalens dalgång ska få ett utökat skydd, i likhet med vad som föreslås i ÖP för Ljustorpsåns och Mjällåns dalgångar. Ger exempel att områden med höga rekreativvärden har förstörts genom bl.a. skogsavverkning.	Något sådan utredning kommer inte att föreslås i ÖP.
Peter Lidehäll	Är skogsägare och har skogsmark ner mot Åvikebukten. Har två invändningar mot planen. 1) Anser att det finns en obalans i ÖP mellan allmänhetens/ friluftslivets intressen och de intressen man har som skogsägare och vill att textavsnitt på sid 57 ändras. 2) Anser att det finns en otydlighet när det gäller de eventuella intrång eller begränsningar som planen medför för skogsägarna, hur samråd ska ske och hur de ekonomiska konsekvenserna för den enskilde ska regleras. Det gäller främst de kustnära områdena som betecknas som ”Natur” i ÖP. Har även synpunkter på att ingen information gavs om beslutet att utöka strandskyddet till 100 meter.	1) Texten som ger intryck av att allemansrätten ger oss fri tillgång till jakt, fiske, snöskoteråkning med mera omformuleras. Kommunen kan inte påverka om friluftsutövare inte tar tillräcklig hänsyn till skogsägares intressen. Rekommendationen i texten om att skogsägare bör ta särskild hänsyn till friluftslivets intressen tas bort. Skogsvårdslagens hänsynsregler är tillfyllest. 2) Det är länsstyrelsen som ansvarat för utredningen om utökat strandskydd. Det utökade strandskyddet påverkar inte nuvarande markanvändning. Landområdet vid strandzonen som fått beteckningen Natur innebär inget förslag på något formellt skydd. Även här gäller skogsvårdslagens allmänna hänsynsregler. Skälet till att området gavs användningen Natur är att strandzonen är värdefulla miljöer för växter och djur.
Mats Moberg m fl	Moberg med flera planerar för att skapa en 7 mil lång vandrings- och cykelled längs hela vår kust från Timrå centrum till Åvikebruk inkl. en led runt Åstön. Det är inte fråga om en led som ska asfalteras eller stenläggas, utan en led för vandring och cykling med terrängcykel. Syftet är bl.a. att det ska stärka besöksnäringen. De vill att kommunen skapar tillräckligt breda korridorer för det rörliga friluftslivet så att nuvarande vägar och stigar inte bebyggs och omöjliggör framtida leder. Vill samverka med kommunen i frågan. Redovisar 15 kartor med förslag på ledsträckor.	Gruppen bör identifiera var de anser att det kan finnas konflikter med planförslaget. Även befintliga fastighetsägare måste höras och ge tillstånd att leden får etableras på deras fastigheter. Utifrån redovisade kartor finns ingen möjlighet att leden får passera genom Söråkers hamn- och industriområde. I utställningshandlingen görs inget ställningstagande om leden är lämplig.

Lars Bergman	Anser att skyddszonen för start och landning på flygplatsen bör ges en översyn, så att den inte tar så stora områden i anspråk, vilket hämmar samhällsutveckling.	En översyn av riksintresset för flygplatsen pågår som beräknas bli klar under 2017. Preliminärt bedöms t ex restriktionerna för bostäder med avseende på buller minska. Flygsäkerheten är viktig och kommunen vill inte att flygplatsens utvecklingsmöjligheter hämmas.
Lars Bergman	Har synpunkter på redovisad vattenanvändning vid Indalsälvens mynning vad avser förslaget på ”ekologiskt känsligt område”. Det har använts för yrkesmässigt fiske under långa tider. På Måsgrundsholmarna som ingår i området finns byggnader för fiskenäring samt fritidsbebyggelse	En översyn av gränserna kommer att provas inför utställningen.
Ronny Svensson	Vill att pirerna i Söråkers småbåtshamn byggs ut, så att en kaj för turbåtar kan anläggas. Det skulle göra det mer attraktivt att bo i kommunen. Jämför med utvecklingen av turistbåtar i Stockholm.	Kommunen har inget emot detta, men intresset för att starta linjer med turistbåtar får komma från branschen i fråga.
Ronny Svensson	Vill att området vid Båtmanstorpet i Söråker utvecklas till en hembygdspark. Kommunen bör tillsammans med Hässjö hembygdsförening ta fram en utvecklings- och handlingsplan för området. Åtgärden skulle bidra till en god livsmiljö och gynna Söråker som bostadsort.	Området vid Båtmanstorpet är ett grönområde i ÖP-förslaget. Det innebär då att inget hinder finns för att utveckla området till en hembygdspark. Hembygdsföreningen bör ta initiativ i frågan.
E.ON Sverige AB	1) Vill att bolagets regionnätledning och fördelningsstationer redovisas i såväl ÖP:s verbala del som i kartdelen. 2) Önskar att kommunen i planprocesser har tidiga samråd med elnätägare för att hitta bästa möjliga framdragningsplan av ny elinfrastruktur med minsta möjliga intrång. 3) Påtalar några faktafel i kapitel 12 om bredd på ledningsgator och om skillnaderna mellan linje- och områdeskoncession.	1) Synpunkten tillgodoses. 2) Synpunkten ska beaktas i kommande planprocesser. 3) Texten korrigeras enligt förslag.
E.ON Sverige AB	Vill att en ny riktlinje införs i kapitel 5 under rubriken ”Bebyggelse generellt” som avser prövning av bebyggelse nära kraftledningar. Redovisar förslag på skrivning.	Riktlinjen införs i utställningshandlingen med nedanstående lydelse enligt E.ON:s förslag. <u>”Vid prövning av bebyggelse inom 100 meter från en kraftledning bör särskilt samråd med E:ON Elnät tas, för bedömning om det finns risk för höga magnetfältsnivåer. Särskilda restriktioner för byggande gäller även utifrån elsäkerhetsverkets föreskrifter. Minsta avstånd till ledning varierar med ledningstyp och spänningsnivå.”</u>
E.ON Sverige AB	Anser att förslaget till riktlinje för rekommenderat högsta tillåtna gränsvärde för elektromagnetiska fält från kraftledningar, 0,4 mikrotlesla saknar vetenskapligt stöd. Inga svenska centrala myndigheter har identifierat sådana risker som kan motivera införandet av gränsvärden för allmänhetens exponering. Anser dock att det inte helt kan uteslutas att hälso-	Riktlinjen ändras så att stråvan ska vara att nya kraftledningar ska lokaliseras på sådana avstånd från befintliga bostäder som innebär att magnetfältsnivån 0,4 mikrotlesla inte riskerar att överskridas vid bostad. För nya bostäder är stråvan att de inte heller ska lokaliseras vid befintliga kraftledningar så att magnetfältsnivån 0,4 mikrotlesla riskerar att

	effekter kan uppstå vid långvarig exponering. Föreslår att istället ska den försiktighetsstrategi som Strålsäkerhetsmyndigheten rekommenderar tillämpas. E.ON Elnät beaktar denna strategi som syftar till barn inte långvarigt ska vistas i miljöer som ger kraftigt förhöjda magnetfältsnivåer. I vanlig boendemiljö är magnetfältsnivåer över 2 mikrottesla i årsmedelvärde att betrakta som kraftigt förhöjda.	överskridas. Vid kommande prövningar ska aktuella Strålsäkerhetsmyndigheten också försiktighetsstrategi.
E.ON Sverige AB E.ON Sverige AB	Anser också att texterna i kap. 11 om elöverkänslighet ska ändras eftersom det inte finns något vetenskapligt stöd som kan förklara sambanden mellan elektromagnetiska fält och elöverkänslighet. Socialstyrelsen anser också att det saknas bevis för att elöverkänslighet är en sjukdom. Anser därför att formuleringar i ÖP bör bygga på vedertagen forskning och slutsatser från svenska myndigheter.	Texten i kap. 11 om elöverkänslighet tas bort eftersom det inte finns några vetenskapliga belägg för detta.
E.ON Sverige AB	Vill bli kontaktade för samråd i ett tidigt skede när master eller vindkraftverk planeras att bli uppförda inom 250 meter från bolagets luftburna ledningar. Skälet är att bolaget använder helikopter för besiktning och underhåll av bolagets ledningar, t.ex. i samband med stormfällningar. För att upprätta flygsäkerhet så rekommenderar Transportstyrelsen vilka säkerhetsavstånd som bör gälla.	En riktlinje införs i kap. 5 enligt bolagets förslag.
Sörberge intresseförening för byutveckling	Föreningen vill arrendera ett kommunägt obebbyggt område i Sörberge. Det är lämpligt som park, friluftsområde med scen, bänkar och bord anser föreningen.	Området omfattas av detaljplan som innehåller byggrätter för handelsändamål. Frågan om arrende hänskjuts till kultur- och teknikförvaltningen.
Eva Bronell	Anser att en kommunfastighet som Sörberge intresseförening brukar hyra kan användas till något bättre. Olika förslag på framtida användning lämnas.	Den aktuella fastigheten Sörberge 2:93 omfattas av detaljplan som innehåller byggrätter för handel. Ändrad användning kräver planändring och det får prövas i annan ordning och inte i översiktsplanen.
Anonym	Vill att kommunen bevakar att privatpersoner inte tillåts utöka sina tomter på kommunens mark och fälla träd.	Synpunkten överlämnas till kultur- och teknikförvaltningen.

6. Synpunkter och information efter samråd tidens utgång som påverkar innehållet i utställningshandlingen

---

Eventuellt bioraffinaderi vid SCA Östrand

SCA Energy har fått planbesked för uppförande av bioraffinaderi i anslutning massafabriken i Östrand. Positivt planbesked beviljades i maj 2017 och nu pågår detaljplanering. Enligt planerna ska ca 250000 ton biodrivmedel för fordon produceras årligen. Ett genomförande innebär bland annat att muddring och utfyllnad i Timråviken måste ske. Bioraffinaderiet lokaliseras i närheten av befintlig järnväg, E4 och framtida järnväg. Planområdet sträcker sig fram till kommungränsen mot Sundsvall. Tillverkningen av biobränslen innebär risker som måste hanteras och det är inte osannolikt att verksamheter i Skönviksområdet i Sundsvalls kommun kan påverkas. Detta hanteras av bolaget i sina ansökningar.

Med anledning av detta kompletteras kap. 3 i utställningshandlingen om att detta är en viktig mellankommunal fråga för Sundsvalls och Timrå kommun. Eftersom verksamheten ska tillståndsprövas enligt miljöbalken och Sevesolagstiftningen görs inga ställningstaganden i översiktsplanen om t.ex. säkerhetsavstånd till bebyggelse eller ändrad markanvändning. Eventuella restriktioner hanteras i lämplighetsprövningen i såväl detaljplan som i tillståndsprocesserna.

Kommunen ser positivt på att en anläggning som kan tillverka fossilfria bränslen som motsvarar 3-4% av Sveriges årliga drivmedelsförbrukning kan etableras i kommunen. Det bidrar till uppfyllelse av riksdagens mål om minskad användning av fossilfria bränslen. Anläggningen är också i linje med kommunens riktlinje i kap. 5: ”Kommunen ska verka för en ökad produktion och ekologiskt hållbar användning av förnybar energi, exempelvis sol/solvärme, vindkraft, biogas och biobränsle.” Utmaningen är att det måste visas att anläggningen inte innebär risker på människors hälsa och miljön.

Precisering av järnvägskorridor genom kommunen fram till Stavreviken

Under 2016 och 2017 har Timrå kommun haft flera möten med Trafikverket i syfte att nå enighet om precisering av den på sina håll breda järnvägskorridoren i viktiga lägen för framtida utvecklingsmöjligheter. Den precisering som är gjord vid passagen av SCA Östrand har kommunen accepterat, men kommunen vill att Trafikverket ska utreda möjligheterna att täcka över den djupa skärning som blir följden när Östrandfabriken ska passeras. Passagen innebär att 15-20 småhus måste lösas in eftersom de direkt berörs av skärningen. En övertäckning minskar på det fula ”sår” som skärningen innebär och möjligheter att bygga nya bostäder eller annan bebyggelse istället.

Däremot kan kommunen inte acceptera förslaget på precisering genom Stordalen som innebär att många bostäder i Norrberge och Stordalen riskerar att försvinna. Förslaget till precisering innebär också att många fastigheter genom Sörberge i närheten av järnvägen måste lösas in. Trafikverkets förslag innebär också att befintlig järnväg från Norrberge till Fjäl måste vara kvar för att industrispårsanslutningen till Söråkers hamn och Torsboda logistikpark ska kunna upprätthållas. Mot den bakgrunden anser kommunen att det behöver göras ett omtag i frågan och att möjligheterna att behålla befintlig järnväg på hela sträckan från Timrå station till Stavreviken nog måste utredas.

Nya möjliga näringslivsområden förs in i planen med anledning av att området i Stordalen utgår

Eftersom området Unä 1 utgår ur planen krävs det på sikt nya områden för näringslivs-etableringar om kommunen ska kunna erbjuda företag att lokalisera sig i kommunen.

I utställningshandlingen kommer fyra nya områden att redovisas. Två områden ligger på ömse sidor av E4 norr om Torsboda.

Ett mindre område föreslås i Hamsta och ytterligare ett område norr om Bandsjöarna. Flera av dessa områden bedöms vara lämpliga för ytkrävande verksamheter som inte är i behov närhet till service med mera.

Utredningsområden på Fortifikationsverkets fastigheter på Åstön

Fortifikationsverket äger två stora fastigheter på Åstön som tidigare varit ett militärt skjutfält. Verkets ambition är att sälja dessa fastigheter om lämplig civil användning finns. Dessförinnan måste det säkerställas att eventuell kvarvarande oexploderad ammunition har avlägsnats. Verket vill teckna en avsiktsförklaring med kommunen som ska säkerställa att sanering kan påbörjas i de områden som bedöms intressanta för civil användning. På Åstön bedöms fritidshusområden och/eller anläggningar för besöksnäringen vara tänkbara användningsområden.

Markanvändningen enligt samrådshandlingen kommer att ändras till utredningsområde för fastigheten Åkerö 3:21 (skogsmark i samrådshandlingen) och eventuellt hela eller delar av Åkerö 3:17 (Åstholmen, naturområde i samrådshandlingen)

Detaljplaner med outnyttjade byggrätter för bostäder

På sid 51 och 52 i samrådshandlingen redovisas en tabell och karta med detaljplaner med outnyttjade byggrätter i större omfattning. Tabellen och kartan kommer att uppdateras med aktuella förhållanden.

DP 7 Sörberge, Böle, Kulltorp kommer att utgå eftersom tomterna är sålda.

Den antagna detaljplanen för badhuset och före detta Vivsta skola kommer att läggas till.

Område med detaljplaner i Ljustorp och Fuske kommer att läggas till.

Detaljplan i Ala, Söråker kommer att läggas till, eftersom det inte längre föreligger någon risk att bullervärdena för flygbuller kommer att överskridas.

Bilagor

---

1. Missiv: Samrådsremiss – översiktsplan Timrå kommun, daterad 2016-11-25
2. Sändlista missiv, daterad 2016-11-21
3. Missiv: Skrivelse till fastighetsägare som berörs av föreslagna landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen, daterad 2016-11-28
4. Förteckning över de som lämnat synpunkter på Översiktsplan Timrå 2035
5. Kommunstyrelsens beslut avseende samrådsredogörelse, 2017-06-13, § 196